

A pályázati felhívás címe:

Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemben belüli beruházások támogatása

A pályázati felhívás kódszáma:

KAP-RD12-RD01c-2-24

Rövid összefoglaló

Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a pályázati felhívás (a továbbiakban: felhívás) 2.1 és 2.2 fejezetében)	- Mezőgazdasági termelők, - Mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezetek, - Állami elismeréssel rendelkező együttműködések, - Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások.
Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 3.1 fejezetében)	- Az öntözővíz felhasználásának hatékonyságát javító beruházások, - A vízvisszatartás létesítményeinek támogatása fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításával, - A melioráció és a vízfelhasználás-hatékonyság javítása, - Öntözőberendezések energiateljesítmény hatékonyságának javítása.
Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 2.3 fejezetében)	A támogatási kérelem benyújtására 2025. február 4. napjától van lehetőség.
Mi a támogatás formája? (Részletes információk a felhívás 8.1 fejezetében)	Vissza nem térítendő támogatás.
Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 8.2. fejezetében)	Legfeljebb 200 millió Ft-ot.
Mennyi előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 8.3. fejezetében)	A kedvezményezett, választása szerint - legfeljebb 2 alkalommal a támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg, illetve az el nem számolt, vagy elszámolásra be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg legfeljebb 25 %-áig, vagy - 1 alkalommal biztosíték ellenében legfeljebb a támogatási okiratban, illetve az el nem számolt, vagy elszámolásra be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg 50 %-áig kérelemmel előleget igényelhet
Mennyi a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4.2 fejezetében)	A támogatási okirat véglegessé válást követő naptól számított legfeljebb 24 hónap áll rendelkezésre.
Hol valósítható meg a művelet?	Magyarország egész területén.

Várhatóan hány művelet kap támogatást?	1000 db.
--	----------

A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 16,5 Mrd Ft az alábbi célterületi bontásban:

- **A felhívás 1. célterülete** (Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemeken belüli beruházások támogatása) keretében igénybe vehető keretösszeg: **16,1 Mrd Ft.**
- **A felhívás 2. célterülete** (A vízfelhasználás hatékonyságát szolgáló zöld beruházások támogatása) keretében igénybe vehető keretösszeg: **0,4 Mrd Ft.**

A felhívás forrását az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja.

A felhívás Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervének (a továbbiakban: KAP ST) keretében a Nemzeti Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) által kerül meghirdetésre.

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy a felhívás, az Általános Útmutató a 2023 - 2027-es programozási időszakban a KAP Stratégiai Terv alapján meghirdetett pályázati felhívásokhoz című dokumentum (a továbbiakban: ÁÚF) együttesen tartalmazzák a kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az IH a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közlemény kerül megjelentetésre, ezért és az egyéb információk megismerése céljából kérjük, hogy kísérik figyelemmel a <https://kap.gov.hu> honlapon megjelenő közleményeket!

A felhívásban nem szereplő előírások esetében a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény (a továbbiakban: KAP törvény), a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről szóló 54/2023. (IX. 13.) AM rendelet (a továbbiakban: KAP Vhr.), és az ÁÚF az irányadó.

A felhívás eltérhet az ÁÚF-ben megfogalmazott előírásoktól, ebben az esetben a felhívásban foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A felhívás vonatkozásában nem alkalmazandó az ÁÚF 6.1. és 11. pontja.

Tartalomjegyzék

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE.....	5
2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI	5
2.1. Kedvezményezettek köre.....	5
2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre	7
2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje	8
3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK	8
3.1. Támogatható tevékenységek.....	8
3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek.....	8
3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek	11
3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:.....	12
3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:.....	12
3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	13
3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások	13
4. A MŰVELET VÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA.....	21
4.1. A művelet megkezdése	21
4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások	22
5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK	22
5.1. Közbeszerzési kötelezettség	22
5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	22
5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség)	24
6. INDIKÁTOROK	24
6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás.....	24
6.2. Monitoring adatszolgáltatás	25
7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK.....	26
7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend	26
7.2. Jogosultsági feltételek és kiválasztási kritériumok.....	26
8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK.....	27
8.1. Támogatás formája.....	27
8.2. Igényelhető támogatás	27
9. ELSZÁMOLHATÓSÁGRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	30
9.1. Kifizetési kérelmek tervezése	30
9.2. Elszámolható költségek.....	30

9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása.....	33
9.3. Elszámolhatóság feltételei	33
9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások	34
9.5. Nem elszámolható költségek	35
10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK	35
10.1 Általános jogkövetkezmények	35
10.2 Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	36
10.3 Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	37
10.4 A felhívásban rögzített kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	37
11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK	38
11.1. Jogutódlás, kötelezettségátadás	38
11.2. További dokumentumok.....	38
11.3. Képzettségi nyilvántartás	39
12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE.....	39
13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA.....	39
13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.....	39
13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek	39
13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:	40
13.2 Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok	42
14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI.....	43

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE

A felhívás alapjául a KAP ST RD12_W01_WTO_73 kódszámú Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás című beavatkozása, valamint az RD01c_E01_FRM_73 kódszámú, Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása című beavatkozásai szolgálnak.

Ezek a beavatkozások a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet [a továbbiakban: [\(EU\) 2021/2115 rendelet](#)] 73. és 74. cikkén alapul.

A felhívás a beavatkozásokban megfogalmazott alábbi célok megvalósulását kívánja elősegíteni:

Az alapvető megvalósítandó cél a jelentősen megváltozott klimatikus viszonyoknak kitett, művelés alatt álló területeken a víz utánpótlásának biztosítása, figyelembe véve a vízvédelmi intézkedéseket, a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT 3) mezőgazdasági intézkedésekkel kapcsolatban megfogalmazott ajánlásait. Támogatási cél a vízvisszatartás, a vízkészleteinkkel való fenntartható gazdálkodás, a takarékos öntözési technológiák elterjesztése.

1. célterület - Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházások támogatása

- A felhívás alapján támogatott a víztakarékos öntözési technológiák bevezetése, az öntözőrendszerek vízfelhasználásának optimalizálása, a víztakarékos öntözési infrastruktúra és a kapcsolódó műtárgyak korszerűsítése, bővítése és rekonstrukciója, valamint új öntözővíz-szolgáltató művek és - rendszerek létrehozása. A felhívás azokat a műszaki megoldásokat helyezi előtérbe, amelyek figyelembe veszik a felszíni és felszín alatti vízkészletek szűkösségét, és ennek megfelelően maximális víztakarékossággal járnak.
- További támogatási cél a tűrhetőnél nagyobb károkat okozó csapadékvizek összegyűjtéséhez és későbbi hasznosítását megelőző tározásához szükséges műszaki megoldások ösztönzése, a többletvizek tározóba elvezetése és hasznosítása által is hozzájárulva a víztakarékos, fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításához, a mezőgazdasági termelés hozamingadozásának csökkentéséhez, a vízkárelhárítás megvalósításához.
- Az üzemen belüli mezőgazdasági területekhez kapcsolódó meliorációs tevékenységek megvalósítása és a meliorációs utak kialakítása.

2. célterület - A vízfelhasználás hatékonyságát szolgáló zöld beruházások

- Támogatott az öntözési infrastruktúra energiaigényének kielégítést szolgáló, megújuló energiaforrások alkalmazására irányuló tevékenységek, továbbá a meglévő, alacsony hatásfokú öntözési rendszerek energiahatékonyságot növelő korszerűsítése.

2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

2.1. Kedvezményezettek köre

A felhívásra támogatási kérelmet nyújthat be mindkét célterület esetében:

1. Mezőgazdasági termelő, aki abban az esetben jogosult támogatásra, amennyiben igazolja, hogy:

- a) A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkezik adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti évben **legalább 10 000 euró STÉ üzemmérettel rendelkezik.** (Az üzemméret megállapítása szempontjából a 8. mellékletben megadott, 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók);
- A növénytermesztéssel összefüggő üzemméret számítás alapja a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évének egységes kérelme (a továbbiakban: EK kérelem) alapján elfogadott, mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret. Ha a mezőgazdasági termelő a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozóan rendelkezik a felhívás 4. melléklete szerinti „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” című formanyomtatványon szereplő mezőgazdasági tevékenységgel művelt területtel, vagy EK kérelemben nem szereplő területtel, abban az esetben a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában a mezőgazdasági tevékenységére vonatkozóan rendelkeznie kell a kedvezményezett székhelye/lakóhelye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal által földművelésügyi igazgatási jogkörben kiállított igazolással (a felhívás 4. melléklete szerint), amely tartalmazza az üzemméret számításánál figyelembe vett terület nagyságát és hasznosítási kódját.
Ha a kedvezményezett fenti területtel nem rendelkezik, a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.
 - Állattartással összefüggő üzemméret számítás alapja a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) által a kedvezményezetthez, mint tartóhoz nyilvántartásba vett tenyészetekben tartott állat lehet. Ha az üzemméret számítás alapját képező állat szarvasmarha, anyajuh, vagy anyakecske, akkor az érintett állatfaj tekintetében a teljes lezárt üzleti év vonatkozásában az Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerbe (a továbbiakban: ENAR) bejelentett éves átlagos állatlétszámot kell az üzemméret számításánál figyelembe venni. Egyéb, az 5. melléklet szerinti állatfajok esetében az üzemméret nagyságát az állatállomány tartási helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal illetékes járási hatósági állatorvos által kiállított igazolás alapján kell a teljes lezárt üzleti év vonatkozásában az éves átlagos állatlétszám alapján kiszámolni. ENAR-ba és Tenyészet Információs Rendszerbe a támogatási kérelem benyújtásának napjáig bejelentett módosítások kerülnek figyelembe vételre.
Ha a kedvezményezett fenti állatokkal nem rendelkezik, a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

Családi mezőgazdasági társaság (a továbbiakban: CSMT) esetében - amennyiben a CSMT teljes lezárt üzleti évvel még nem rendelkezik - a CSMT-ben részt vevő tagok legalább 50 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10 000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést. A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában kell az üzemméretet meghatározni. Amennyiben a CSMT rendelkezik teljes lezárt üzleti évvel, úgy az előírást önmagában szükséges teljesítenie.

- b) A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkezik adatokkal, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évben **árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származott.** A mezőgazdasági tevékenységből származó nettó árbevétel és annak nettó árbevételhez viszonyított arányának kiszámítását a 6. mellékletben szereplő képlet alkalmazásával kell elvégezni.

Családi mezőgazdasági társaság (CSMT) esetében - amennyiben a CSMT teljes lezárt üzleti évvel még nem rendelkezik - a CSMT-ben résztvevő tagoknak a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkezik adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon. Amennyiben a CSMT rendelkezik teljes lezárt üzleti évvel, úgy az előírást önmagában szükséges teljesítenie.

2. A felhívás keretében a támogatási kérelem benyújtására kollektív beruházás keretében is van lehetőség.

Kollektív beruházásnak minősül a termelői csoport, a termelői szervezet, a termelői integrációs szervezet, a fenntartható vízgazdálkodási közösség, a mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet, valamint a szociális szövetkezet által végrehajtott művelet.

Állami elismeréssel rendelkező együttműködés (termelői csoport, termelői szervezet, termelői integrációs szervezet és a fenntartható vízgazdálkodási közösség) **a 2.1.1 pont a) és b) alpontokban meghatározott feltételek igazolása nélkül mezőgazdasági termelőnek minősül.**

Mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet a 2.1.1. pont a) és b) alpontokban rögzített előírásokat önmagában (a szövetkezet saját üzemmérete és árbevétele) vagy a tagjain keresztül is teljesítheti. Ebben az esetben, a csoportban részt vevő tagoknak a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon. Továbbá a csoportban részt vevő tagok legalább 40 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10 000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában.

A szociális szövetkezeteknek a 2.1.1. pont a) és b) alpontokban rögzített előírásokat önmagában szükséges teljesíteni.

3. Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás, amely esetében a 2.1.1. pont a) és b) alpontokban rögzített előírások nem relevánsak, a vállalkozás abban az esetben jogosult támogatásra, **ha az alábbi feltételeknek megfelel:**

- a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évben:
 - o gyógynövénytermék előállítási tevékenységből származó árbevétele az **összes árbevétel 40 %-át meghaladja¹**, és
 - o tevékenységét **legalább 3 termeltetési és/vagy felvásárlási szerződéssel²** igazolt partner közreműködésével valósítja meg.

A támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában nincs lehetőség.

2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre

Az ÁÚF „Kizáró okok listája” című részben felsoroltakon túl, az alábbi szempontok szerint nem ítéltető meg támogatás azon kedvezményezett részére aki/amely:

- a) támogatási kérelme nem felel meg a felhívás célkitűzéseinek;
- b) azonos megvalósítási hely kapcsán a Vidékfejlesztési Program VP2-4.1.4-16 kódszámú, A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése című felhívása keretében támogatási okirattal rendelkezik és a támogatási kérelem benyújtásakor kifizetési kérelem beadásával igazoltan még nem kezdte meg a már támogatott művelet megvalósítását. Ezen előírás alól kivételt képeznek azon kedvezményezettek, akik a támogatói okiratukat 2023. szeptember 1-jén vagy azt követően vették kézhez.

¹ A számítás alapja a felhívás „Gyógynövények KN kód listája” című 10. mellékletében meghatározott termékek.

² Csak a kötelező tartalmi elemekkel rendelkező (lásd: Fogalomtár) termeltetési szerződés fogadható el. Csak olyan felvásárlói szerződés fogadható el, amelyből egyértelműen kiderül, hogy a szerződő partnerek rögzítették a szerződés időtartamát, a szállítási és a fizetési feltételeket. A szerződésekből az üzleti titoknak minősülő részek kitarthatók.

2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje

A támogatási kérelmek benyújtására 2025. február 4. napjától van lehetőség, az alábbiakban meghatározott benyújtási szakaszokban:

1. benyújtási szakasz: 2025. február 4. – 2025. február 17.
2. benyújtási szakasz: 2025. február 18. – 2025. március 3.
3. benyújtási szakasz: 2025. szeptember 2. – 2025. szeptember 15.
4. benyújtási szakasz: 2025 szeptember 16. - 2025. szeptember 29.

2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei

A kedvezményezett benyújtási szakaszonként egy támogatási kérelmet nyújthat be, amely több célterületre is vonatkozhat. A kedvezményezett eltérő benyújtási szakaszokban benyújtott és különböző megvalósítási helyekre vonatkozó több kérelem alapján is részesülhet támogatásban.

Támogatási kérelmet kizárólag a KAP törvény 10. § (2) bekezdés c) pontja szerint a Kedvezményezetti Nyilvántartási Rendszerben (a továbbiakban: KNYR) kérelemre nyilvántartásba vett besorolású kedvezményezett nyújthat be.

Támogatási kérelmet kizárólag elektronikus úton, a támogató által biztosított elektronikus felületen (www.mvh.allamkincstar.gov.hu) keresztül, elektronikus azonosítási szolgáltatással történő azonosítást követően lehet benyújtani.

Az eredetileg papíralapú dokumentumokat digitalizált (pl. pdf, jpeg) formában kell csatolni az elektronikus felületen benyújtott kérelemhez. A feltölteni kívánt file-t, annak tartalma alapján szükséges elnevezni. Elektronikus aláírással hitelesített dokumentum benyújtása az eredeti elektronikus formában szükséges.

Forráskimerülés esetén – a KAP Vhr. 70. §-ban foglaltaknak megfelelően – az IH vezetője külön Nemzeti Irányító Hatósági közleményben rendelkezik a támogatási kérelem benyújtási időszakának lezárásáról.

A KAP Vhr. 17–18. §-aiban foglaltak szerint a támogatási kérelem meghatalmazott által is benyújtható.

A támogatási kérelem benyújtásának részletes szabályait a KAP Vhr. 11-12. § -a tartalmazza.

A támogatási kérelem kitöltésével és benyújtásával kapcsolatos részletes leírást a „Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentum tartalmazza.

3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

3.1. Támogatható tevékenységek

3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

1. célterület: Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemben belüli beruházások támogatása:

A) Az öntözővíz felhasználásának hatékonyságát javító beruházások támogatása.

1. Meglévő öntözőberendezések vízfelhasználás hatékonyságának javítása, valamint öntözési infrastruktúra és kapcsolódó műtárgyainak korszerűsítése, rekonstrukciója:

- a) vízellétesítmények és kapcsolódó műtárgyainak rekonstrukciója, fejlesztése;

- b) a meglévő elavult rendszer elemeinek cseréje:
 - a. azonos paraméterekre történő felújítás (pl. szórófej egység, járószerkezet egység, stb.),
 - b. új, korszerű gépek, berendezések és szerelvények telepítése, a meglévők helyett;
- c) korszerű távvezérelt/automatizált rendszerek kiépítéséhez kapcsolódó számítógépes szoftverek és eszközök, információs és kommunikációs technológia (IKT) fejlesztések vásárlása,
- d) tápanyag-utánpótlás rendszer korszerűsítése (elavult elemeinek cseréje);
- e) meglévő földmedrű csatornák burkolása, ahol a csatorna burkolóanyaga a következő lehet:
 - a. előregyártott mederlap burkolat,
 - b. előregyártott elem, beton burkolat,
 - c. félig áteresztő burkolat,
 - d. fólia burkolat vízzáró paplannal,
 - e. betonba rakott terméskő burkolat;
- f) burkolt csatornák felújítása és kapacitás bővítése.

2. Új öntözőberendezések beszerzése, illetve új öntözővíz-szolgáltató művek létrehozása:

- a) vízellátási művek és kapcsolódó műtárgyainak építése;
- b) felszíni és felszín alatti vízkivételi művek kialakítása;
- c) új korszerű (víztakarékos) gépek, berendezések és szerelvények telepítése;
- d) korszerű távvezérelt/automatizált rendszerek kiépítéséhez kapcsolódó számítógépes szoftverek és eszközök, IKT fejlesztések vásárlása;
- e) tápanyag-utánpótlás rendszerének kialakítása;
- f) burkolt, félig áteresztő csatornák építése;
- g) közepes méretűnél kisebb, a technológiai igényeket kielégítő, az öntözővíz minőségét javító tározók létesítésére.

B) A vízvisszatartás létesítményeinek támogatása fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításával

1. A művelés alatt álló területekről a tűrhetőnél nagyobb károkat okozó csapadékvizek összegyűjtéséhez és későbbi hasznosítását megelőző tározásához szükséges beruházások támogatása:

- a) közepes méretű tározótér kialakítása, építése, a területre hulló csapadék és felgyülemlett belvíz visszatartására, tárolására;
- b) nem vízzáró, áteresztő aljzattal ellátott tározótér kialakítása;
- c) geotextíliák elhelyezése;
- d) tározó terek vízzáró szigetelése:
 - a. szigetelő műanyag lemez (fólia) beépítésével,
 - b. vasbeton szigetelés beépítésével;
- e) tábla szintű vízkormányzási művek kialakítása: a víztározóba gyűjtendő víz útjának kialakítása (csatorna, vizes árkok);
- f) partvédő művek, földművek kialakítása.

2. Természetes szűrőmezők kialakítása a keletkezett felesleges és a gazdálkodás szempontjából káros vizek összegyűjtést követő tápanyag terhelésének csökkentése, majd befogadó vízfolyásba történő továbbítása céljából:

- a) a szűrőmező létesítésére alkalmas tér kialakítása, építése;
- b) szűrőmező kialakítása;
- c) rávezetés és elvezetés céljából szabályozó műtárgyak kiépítése.

3. Felszín alatti víztározás (aszálykár enyhítése, talaj víztartó képességének növelése)

- a) burkolattal ellátott felszín alatti tározó kialakítása;
- b) szikkasztó akna létrehozása (csapadékvíz felszín alatti tározása);
- c) MAR módszerek alkalmazása (célzott felszín alatti vízutánpótlás):
 - a. földmedrű csatornák, árkok, vápák létrehozása, amelyek lehetővé teszik az utánpótlásra használt víz beszivárgását a felszínalatti vízbe, illetve az összegyűjtött csapadékvíz betárolásra és mezőgazdasági célú (öntözés, permetezés) felhasználásra kerül,
 - b. felszíni víz duzzasztás, ideiglenes elzárás, zsilip, gát alkalmazása.

C) A melioráció és a vízfelhasználás-hatékonyság javításának támogatása:

1. Mezőgazdasági területekhez kapcsolódó meliorált utak kialakítása:

- a) szilárd burkolat nélküli, bogárhátú vagy egyirányú lejtésű, szikkasztó- és/vagy vízelvezető árokkal ellátott pályatest kialakítása, felújítása, szélesítése:
 - a. egy- vagy kétoldalú útárkok kialakítása,
 - b. szükséges átemelők,
 - c. forgalom átvezetésre alkalmas létesítmény kiépítése.

2. A vízgazdálkodással kapcsolatos üzemben belüli területrendezési, meliorációs, vízvisszatartási és vízkárelhárítási megoldások támogatása:

- a) mezőgazdasági célú tereprendezés:
 - a. táblásítás a lejtőre keresztben elhelyezkedő hosszanti oldalú táblák kialakításával, amelyek már védhetők az eróziótól,
 - b. a szintvonalas művelést akadályozó tereptárgyak megszüntetése,
 - c. a felületi öntözés gépeinek és eszközeinek zavartalan és biztonságos működését biztosító felszíni forma létrehozása,
 - d. felesleges utak, árkok megszüntetése,
 - e. sáncolás a rétegvonalak irányát követő mesterséges terephullámok létrehozásával a felette összegyűlő víz visszatartására vagy elvezetésére:
 - vízszintes sánc,
 - lejtős sánc,
 - duzzasztott vízszintű sánc.
 - f. teraszok kialakítása a lejtős területek hajlásszögének csökkentésére: létesítésük során gondoskodni szükséges a felesleges víz összegyűjtéséről és kár nélküli elvezetéséről felszíni, vagy felszín alatti tározóba.
- b) felszíni vízrendezés a sík területeken keletkező és érkező vizek károkozás nélküli elvezetésének és a vízhiányos időszakok alatti vízigények biztosítása a természetvédelmi és ökológiai szempontok figyelembevételével:
 - a. kisvízfolyások, csatornák, árkok, kisműtárgyak létesítése, bővítése és felújítása,

- b. belvíz tárolására alkalmas tározók építésének elő- és utómunkái, földmunkái műtárgyak építése – új építés és felújítás,
- c. szivattyútelepek építése, kapacitásbővítése és felújítása,
- c) vízmosáskötések kialakítása (hordalékfogó cölöpgát rőzsefonattal, trapézszelvényű fenéklépcső, acélhálós kőszerkezet);
- d) felszín alatti vízrendezést szolgáló tevékenységek megvalósítása (talajcsövezés cél- és meződrén-hálózattal, felszíni és felszín alatti hozzáfolyás szabályozása, talajvízszint-szabályozás, talajszelvényen átszivárgó felesleges vizek tározóba vezetése).

2. célterület: A vízfelhasználás hatékonyságát szolgáló zöld beruházások (Öntözőberendezések energiafelhasználás hatékonyságának javítása)

1. Meglévő, alacsony hatásfokú szivattyúk cseréje, energiatakarékos gépek beszerzése, amely által legalább 10% egységnyi energiahatékonyság javulás teljesítése az elvárás,
2. Megújuló energiaforrások használata: (szél-és napenergia felhasználása- **az öntözőberendezések energiaellátását biztosító kapacitás kiépítése támogatott.**

3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek önállóan nem támogathatóak:

1. A felhívás 3.1.1. pont 1. célterület vonatkozásában:
 - a) hitelesített vízfogyasztásmérő berendezések beszerzése és telepítése,
 - b) csatornák kotrásához, karbantartásához szükséges gépek, például önjáró kotrógépek és a hozzájuk tartozó kanál adapterek beszerzése. Kizárólag olyan gépek beszerzése támogatható, amelyek kifejezetten és közvetlenül a meder kotrására, illetve a mederszakasz, a csatorna karbantartására (pl.: gyommentesítésre, növényzettől való tisztításra) alkalmasak, de nem támogatható erőgép, traktor és elsődlegesen szállító, anyagmozgató funkciót ellátó gép (pl.: homlokrakodó),
 - c) meteorológiai adatgyűjtő állomás kialakítása,
 - d) mezőgazdasági célú tereprendezéshez szükséges drón, lézeres szintező beszerzése,
 - e) csatornák kialakítása során, illetve meglévő csatornák felújítása esetén vad átjárók, - kilépők, menekülő utak építése (a területileg érintett vadászatra jogosult és/vagy az illetékes tájegységi fővadász szakmai közreműködésével elkészített műszaki dokumentáció szerint)
 - f) szekunder oldali villamosenergia-ellátás kiépítése a (9.4. pontban meghatározott korlátozás figyelembevételével): a kapcsolódó költségek abban az esetben támogathatók, ha a megvalósításhoz szükséges engedélyek, az engedélyezési tervdokumentáció és a hozzájárulások rendelkezésre állnak, és a tevékenység a kedvezményezett beruházásában valósul meg, illetve a beruházási elemek a megvalósítást követően a kedvezményezett könyvelésében befektetett eszközként kerülnek aktiválásra,
 - g) primer oldali villamosenergia-ellátás kiépítése (a 9.4. pontban meghatározott korlátozás figyelembevételével): a kapcsolódó költségek abban az esetben támogathatók, ha a megvalósításhoz szükséges engedélyek, az engedélyezési tervdokumentáció és a hozzájárulások rendelkezésre állnak, és a tevékenység a kedvezményezett beruházásában valósul meg, illetve a beruházási elemek a megvalósítást követően a kedvezményezett könyvelésében befektetett eszközként kerülnek aktiválásra, vagy az elosztói engedélyes saját kivitelezésében megvalósuló

beruházás esetén, mint igénybe vett szolgáltatás (a felhívás 9.2. pont 3. alpont szerint),

- h) víztározó takaró labdák és egyéb párolgáscsökkentő technológiák (beszerzése abban az esetben támogatott, ha a vízáteresztőmennyiség műszaki dokumentációja tartalmazza ezek alkalmazását).
- 2. A felhívás 3.1.1. pont 1. célterület C) 1. alpont szerinti tevékenység (mezőgazdasági területekhez kapcsolódó meliorált utak kialakítása) esetén:
 - a) az ÉNGY-ben megtalálható forgalomtechnikai eszközök beszerzése.
- 3. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek önállóan nem, csak valamely önállóan támogatható tevékenységgel együttesen támogathatóak (mindkét célterület kapcsán):
 - Művelet előkészítés:
 - szakmai előkészítés,
 - közbeszerzés,
 - Mérnöki feladatok;
 - Műveletmenedzsment;
 - Egyéb szolgáltatások;
 - Immateriális javak beszerzéséhez kapcsolódó tevékenységek (szabadalmak, licencek, szerzői jogok és védjegyek vagy eljárások megszerzése).
- 4. Mindkét célterület vonatkozásában: az öntözőtelep vagyon és balesetvédelmét biztosító beruházások megvalósítása:
 - a) kerítés létesítése,
 - b) biztonsági kamerarendszer kiépítése.

3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

Tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése. A tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében a 3.1.1. és 3.1.2. pontban meghatározott tevékenységeken túlmenően más tevékenységek nem támogathatók.

Kiemelten felhívjuk a figyelmet, hogy a felhívás keretében nem támogathatóak az alábbi tevékenységek:

1. működési költségek, bérköltségek és forgóeszközök vásárlása,
2. mezőgazdasági erőgép, traktor beszerzése,
3. használt gépek, eszközök beszerzése,
4. a felhívás 3.1.2. pont b) alpontjához kapcsolódóan, elsődlegesen szállító, anyagmozgató funkciót ellátó gép (pl.: homlokrakodó) beszerzése,
5. a felhívás 3.1.1. pont 1. célterület C) 1. alpont szerinti tevékenység (mezőgazdasági területekhez kapcsolódó meliorált utak kialakítása) esetén: burkolt felületű vízgyűjtő árok kialakítása,

6. Natura 2000 gyepterületek öntözése, MTÉT zóna 1 - Tűzokvédelmi (szántó) területeken megvalósuló öntözési beruházás.

Ha a kedvezményezett a VP5-16.5.2-21 Az öntözési közösségek együttműködésének támogatása című pályázati felhívás 3.1.1.1. pont b) alpont alapján új öntözési beruházások előkészítése kapcsán támogatásban részesült, akkor e felhívás keretében a 9.2. pont 1.1. alpont szerinti Művelet-előkészítési tevékenységek nem támogathatóak.

3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak, mivel a felhívás tekintetében a 2023-2027-es időszakra vonatkozó mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás (11)-(14) pontja értelmében nem alkalmazandók az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásokra vonatkozó szabályok.

3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások

A művelet műszaki, szakmai tartalmának meghatározásához az alábbi elvárások figyelembe vétele szükséges:

I. Általános elvárások:

1. A művelet költségvetését a piaci árakhoz igazodóan, reális és költséghatékony módon kell összeállítani. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét, valamint a szokásos piaci árak történő megfelelést a támogatási okirat véglegessé válását követően is biztosítani kell, továbbá a műveletnek meg kell felelnie a reális és takarékos költségvetés előírásának az esetleges géptípus-változás, szállító-váltás és költség szerkezet-módosítás esetén is.
2. A műveletnek megfelelően kidolgozottnak kell lennie, a támogatási kérelem pontjait a kérdésnek megfelelő válasszal ki kell tölteni.
3. A kedvezményezett köteles eleget tenni a KAP törvényben és a KAP Vhr-ben foglaltaknak.
4. A műveletnek meg kell felelnie a felhívásban, annak mellékleteiben, illetve az ÁÚF című dokumentumban foglalt egyéb feltételeknek.
5. A kedvezményezettnek a támogatási kérelem benyújtó felületén üzleti tervet kell rögzíteni a 3. mellékletben meghatározottak szerint.
6. A támogatott beruházást a kedvezményezett köteles a jóváhagyott megvalósítási helyen rendeltetésszerűen üzemeltetni.
7. Az agrártámogatási jogviszonyból származó kötelezettség teljesítését meghiúsító elháríthatatlan külső ok (vis maior) bekövetkeztét a kedvezményezettnek a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról szóló 23/2024. (IV. 9.) AM rendelet alapján kell bejelenteni.
8. A támogatási célok megvalósulásának nyomon követése érdekében a kedvezményezettnek eleget kell tennie a monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének.
9. A művelet tervezése és megvalósítása során figyelemmel kell lenni az ÁÚF-ben rögzített Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatos elvárásokra, valamint a horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi) elvárásokra és követelményekre.
10. A kedvezményezett köteles az üzleti terv részét képező digitalizációs kérdőívet a támogatási kérelem beadásakor kitölteni. A kedvezményezett a kérdőívet a fenntartási időszak végén is köteles ismételtén kitölteni.
11. A felhívás 3.1.1. pont 1. célterület B) 1. és 2. alpont szerinti tevékenységek kizárólag a művelés alatt álló területekről a tűrhetőnél nagyobb károkat okozó csapadékvizek összegyűjtésére és a

későbbi hasznosítását megelőző tározásához szükséges műszaki megoldásokra irányulhatnak. A vízelvezetés kizárólag a hirtelen lezúduló, a talajt kifejezetten károsító többlet csapadékvíz elvezetésére szolgál. A csapadékvíz tározók feltöltése felszíni, vagy felszín alatti vizekből tilos.

12. Víz tározó takaró labdák és egyéb párolgáscsökkentő technológiák beszerzése abban az esetben támogatott, ha a vízáteresztőmennyiség műszaki dokumentációja tartalmazza ezek alkalmazását.
13. Ha a kedvezményezett ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódóan 10%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült, akkor köteles a növénytermesztési ágazathoz kapcsolódó üzemméret vonatkozásában legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú üzemméretét fenntartani.

II. Hatósági engedélyeztetéssel, dokumentumokkal kapcsolatos elvárások:

1. **Építési tevékenység esetén** a támogatási kérelemhez a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentációt csatolni kell.

Építési tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni szükséges a felhívás 2. melléklete szerinti nyilatkozatot arról, hogy mely tevékenység minősül építési engedély vagy bejelentés köteles tevékenységnek, és melyek az építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységek.

Napkollektoros rendszer, illetve a csatlakozási ponton az összesített – az inverter névleges teljesítménye alapján - 50 kVA kiserőművi csatlakozási teljesítményt meg nem haladó napelemes rendszerek esetében nem szükséges a tervezői nyilatkozatot benyújtani (a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtása ebben az esetben is szükséges).

Az öntözőtelep vagyon- és balesetvédelmét biztosító kerítés létesítése esetén nem szükséges tervezői nyilatkozat, de a megfelelő jogosultsággal rendelkező tervező által készített építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtása ebben az esetben is szükséges.

Felhívjuk a Kedvezményezettek figyelmét, hogy az építészeti-műszaki tervdokumentáció támogatási kérelemhez történő csatolása minden esetben szükséges, akkor is, ha az már korábban csatolásra került az építési engedélyhez.

2. Engedélyköteles építési tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló, végleges építési engedélyt a hozzá kapcsolódó engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációval együtt (ha korábban nem került benyújtásra).
3. Engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges használatbavételi engedélyt vagy hatósági igazolást arról, hogy a hatóság a használatbavételt tudomásul vette.
4. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvet, hibalista esetén a műszaki ellenőr teljesítésigazolásával a teljes körű javításról.
5. Építéssel járó művelet esetén az adott szakterületre jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása, építési és felmérési napló vezetése kötelező. Ha az építési tevékenység nem építési engedélyköteles és/vagy az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet alapján nem állna fenn az építésnapló-vezetési kötelezettség, akkor az építési és felmérési napló elektronikusan vagy papír alapon is vezethető.
6. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése, csak szereléssel járó fejlesztések esetén (például: lineár és körforgó öntözőberendezések összeszerelése, szórófejek cseréje) nem szükséges tervezői nyilatkozatot benyújtani arról, hogy a tevékenység nem engedélyköteles. Továbbá e tevékenységek esetében elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz, valamint vázrajz benyújtása, építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtására nincs szükség. Adott technológia vagy fejlesztés esetében - amennyiben a technológiai leírás nem tartalmazza – tervezői, kivitelezői vagy forgalmazói nyilatkozatot kell arról benyújtani, hogy az adott tevékenység megvalósítása csak szereléssel jár, építési elemeket nem tartalmaz.

7. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése esetén nem szükséges építési napló és felmérési napló vezetése, illetve műszaki ellenőr alkalmazása.
8. A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tftv.) szerint talajvédelmi hatósági engedélyhez kötött tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell a talajvédelmi hatóság végleges engedélyét vagy ennek hiányában a talajvédelmi hatóság nyilatkozatát arról, hogy a beruházás engedélyköteles, valamint az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentumot.
9. A Tftv. szerint bejelentés köteles tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell a bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentumot, valamint a talajvédelmi tervet és a kiviteli tervet.
10. A Tftv. szerint az ingatlanügyi hatósági engedélyhez kötött tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni szükséges az ingatlanügyi hatóság végleges engedélyét, vagy ennek hiányában az ingatlanügyi hatóság nyilatkozatát arról, hogy a beruházás engedélyköteles, valamint az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentumot.
11. A Tftv. szerint ingatlanügyi hatósági bejelentés köteles tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell a bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentumot, valamint a talajvédelmi tervet és a kiviteli tervet.
12. Hálózatra termelő, valamint vissz-wattos napelemes művelet esetén a szolgáltató felé benyújtott és a szolgáltató által visszaigazolt igénybejelentőt, vagy a szolgáltató által kibocsátott „Pályázati igazolás HMKE létesítéséhez” tárgyú dokumentumot a támogatási kérelem mellékleteként be kell nyújtani, melynek dátuma legkésőbb a támogatási kérelemmel kapcsolatos hiánypótlás benyújtásának dátuma lehet.

Az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetés feltétele a hálózati engedélyes által jóváhagyott csatlakozási dokumentáció, amelyet az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.

A záró kifizetés feltétele a hálózati engedéllyessel kötött hálózathasználati szerződés megléte, amelyet a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.
13. A művelet megvalósítását szolgáló gazdasági esemény megtörténtét hitelesen igazoló eredeti dokumentumoknak a kedvezményezett nyilvántartásában fizikailag elkülönítetten, ellenőrzésre alkalmas, rendezett formában rendelkezésre kell állniuk.

III. A műveletek tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárások:

1. A fenntartási kötelezettség időtartama alatt a támogatással megvalósított beruházás tárgya nem idegeníthető el, nem adható bérbe, jótállás alapján történő csere, amortizáció, lopás, működésképtelenné, használhatatlanná válás esetén a támogatóhoz történő bejelentést követően – a bejelentés alapjául szolgáló igazoló dokumentumokat mellékelve – saját forrásból lecserélendő.
2. Építési tevékenység megvalósítása esetén a támogatási és kifizetési kérelem összeállítása során a Magyar Államkincstár, mint az IH közreműködő szerve és, mint Nemzeti Kifizető Ügynökség (a továbbiakban: Kincstár) honlapján közzétett Építési Normagyűjtemény (a továbbiakban: ÉNGY) alkalmazandó. A támogatási kérelem keretében történő költségvetés tervezését a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY-ben szereplő tételek azonosítója szerint kell elvégezni. A kifizetési kérelem vonatkozásában a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig, közbeszerzési eljárás lefolytatásával megvalósuló beruházás esetén a támogatási okiratban a tevékenységre jóváhagyott összeg mértékéig lehet elszámolni. Ha a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY nem tartalmazza az elszámolandó építési tételt, akkor – a kifizetési kérelem és a támogatási kérelem

benyújtása közötti időszakon belül – az utolsó olyan, érvényes ÉNGY-t kell figyelembe venni, amelyben az építési tétel szerepelt.

3. Építési tevékenység megvalósítása esetén a kedvezményezett az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is köteles benyújtani a kifizetési kérelemhez.

A számlarészletezőnek különösen az alábbi tartalmi elvárásoknak kell megfelelnie:

- a számla kiállítója által hitelesítésre került,
 - hivatkozik a kapcsolódó számlára,
 - tartalmazza az áfa összegét, a kapcsolódó tevékenység azonosítóját, a tétel ÉNGY szerinti kódját és megnevezését, a mennyiséget, az egységárat, valamint az összesített árat.
4. Ha az elszámolni kívánt építési tételek nem sorolhatóak be az ÉNGY tételazonosítói szerint, akkor a kedvezményezett legalább három, azonos funkcióra vonatkozó műszaki tartalommal rendelkező részletes és tételes – egymástól és a kedvezményezett személyétől független kibocsátótól származó – magyar nyelvű a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező árajánlatot köteles csatolni a támogatási kérelméhez.
 5. Gép, eszköz és technológiai berendezés beszerzése esetén a kedvezményezett a támogatási kérelem mellékleteként köteles benyújtani három, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező, egymástól és a kedvezményezettől független forgalmazótól származó, azonos funkcióra vonatkozó, összehasonlítható műszaki paraméterekkel rendelkező gépre, eszközre, technológiai berendezésre vonatkozó árajánlatot. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot, az „értéket a pénzért” elvet és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő összességében legkedvezőbb ajánlattal rendelkező gépet, eszközt vagy technológiai berendezést kell feltüntetni, mint elfogadott árajánlatot, amelyet szakmai indokolással kell ellátni. Forgalmazó alatt nem kizárólagosan magyar forgalmazó értendő.
 6. Szolgáltatás vásárlása esetén (könyvvizsgálat, a műveletmenedzsment és a művelet-előkészítés kivételével) szintén három árajánlat benyújtása szükséges.
 7. A piaci ár alátámasztásaként nem fogadható el olyan árajánlat, megrendelő, szerződés, utasítás, egyéb kötelezettségvállalás, amely olyan ajánlattevőtől származik, aki/amely a KAP Vhr. 5. melléklet 2.3.2.5. pontjában foglaltak alapján nem minősül függetlennek.

Érvénytelen ajánlat nem vehető figyelembe alátámasztó dokumentumként. Az előírás betartása a kedvezményezett felelőssége.

Az árajánlatok kiállításával és érvényességével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

8. A forinttól eltérő pénznemben kiállított árajánlat esetén az árajánlatban szereplő építés megvalósításának, gép-, eszköz- és technológiai berendezés beszerzésének költségét és az arra jutó támogatás összegét az árajánlat kiállításának időpontjában érvényes, a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. Ha az árajánlat magyar forintban is tartalmazza az elszámolni kívánt tétel értékét, úgy a magyar forintban megadott érték tekintendő az árajánlat érvényes értékének.

Az árajánlatok kiállításával és érvényességével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

9. A kifizetési kérelemmel csak annyi anyaghoz tartozó költség kerülhet elszámolásra – a hozzá kapcsolódó elszámolható munkadíjjal együtt – amennyi anyag a támogatott művelettel kapcsolatosan ténylegesen felhasználásra, beépítésre került. Az ÉNGY-ben szereplő építési

tételek esetén az anyagköltség a hozzá kapcsolódó munkadíj költséggel együtt, ugyanazon számla alapján kerülhet elszámolásra.

10. A műszaki teljesítmény igazolása valamennyi beépítésre kerülő építési termék vonatkozásában kötelező, az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól szóló 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendeletben foglaltak szerint, melyet a támogató felszólítására kell bemutatni.
11. A művelet keretében kizárólag olyan első üzembe helyezésű, a támogatási kérelem benyújtásának évétől számított legfeljebb három éve gyártott gép, eszköz, technológiai berendezés beszerzése és beépítése támogatható, amely a támogatható tevékenység megvalósítását szolgálja.
12. A beszerezni kívánt gépeknek, eszközöknek, technológiáknak meg kell felelniük a vonatkozó európai uniós irányelveknek, szabványoknak, illetve az azokat átültető magyar jogszabályoknak, szabványoknak, környezetvédelmi előírásoknak.
13. A művelet megvalósítási helye (a nem helyhez rögzítetten üzemeltethető támogatott gép, berendezés állandó tárolási helye) a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam alatt, valamint a művelet fizikai befejezését követően a fenntartási időszak alatt kizárólag a támogató előzetes hozzájárulásával-változtatható meg. Építési tevékenységet tartalmazó művelet esetén a megvalósítási hely módosítására irányuló változás-bejelentés – a hatósági kötelezés miatt szükséges módosítás kivételével – a támogatási döntés véglegessé válását követő 6 hónapon túl nem nyújtható be.

IV. Öntözésfejlesztéssel kapcsolatos elvárások:

Az öntözésfejlesztési beruházások csak abban az esetben támogathatók, amennyiben megfelelnek az [\(EU\) 2021/2115 rendelet](#) 74. cikke követelményeinek.

1. Ha még nem áll rendelkezésre, a művelet részeként ki kell építeni egy olyan vízfogyasztás-mérő rendszert, amely a támogatott művelet szintjén lehetővé teszi a vízfogyasztás mérését.
2. Ha a művelet tartalmaz vízáteresztőműveletekre vonatkozó, de vízjogi szempontból nem engedélyköteles tevékenységet, a támogatási kérelem benyújtásakor mellékelni kell az eljáró hatóság nyilatkozatát a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint, arról, hogy a fejlesztés nem engedélyköteles, valamint a hatósági szolgáltatás keretében benyújtott műszaki tervdokumentációt.
3. Ha a művelet megvalósítása tartalmaz vízjogi engedélyköteles beruházást, akkor – a IV. pont 8. alpontját kivéve - a támogatási kérelem benyújtásakor elegendő a vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentumot benyújtani.

Vízjogi engedély kiadására irányuló kérelmet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet szerinti tartalommal kell benyújtani a vízügyi és vízvédelmi hatósághoz, illetve felszín alatti vízkivételt biztosító vízáteresztőművelet esetében az országos illetékességgel rendelkező Agrárminisztériumhoz.

A vízjogi engedély kiadására irányuló kérelemnek hiánytalanul tartalmaznia kell továbbá

- a vízügyi és a vízvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 13/2015. (III. 31.) BM rendeletben meghatározott díjat,
- azt, hogy a kiadott vízjogi engedéllyel a vízfelhasználás hatékonyságát javító, fenntartható vízgazdálkodási közösségek támogatására irányuló pályázaton kíván részt venni,
- a Magyarország felülvizsgált, 2021. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló Kormányhatározatban (VGT3) és a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló Európai Parlamenti és Tanácsi irányelvben (VKI) előírtak betartására vonatkozó értékelést,

- azt, hogy az öntözésre felhasználni kívánt vízmennyiség a vagyonkezelői hozzájárulás alapján rendelkezésre áll-e,
- arra irányuló nyilatkozatot, hogy a választott öntözési mód kielégíti-e a vonatkozó anyagi jogszabályokban rögzítetteket.

Ha a kedvezményezett a megvalósítandó művelet tekintetében rendelkezik végleges vízjogi engedéllyel, akkor ezt kell benyújtania a támogatási kérelemmel egyidejűleg.

4. Meglévő vízilétesítményre kiadott végleges üzemeltetési és/vagy fennmaradási engedélyben meghatározott azonos paraméterekre történő felújítás, rekonstrukció esetében a végleges üzemeltetési és/vagy fennmaradási vízjogi engedély megléte és benyújtása szükséges a támogatási kérelemhez.
5. Legkésőbb az első, vízilétesítmény megvalósításával kapcsolatos kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi létesítési engedélyt és az engedélyezési tervdokumentációt, továbbá a záró kifizetési kérelemhez a végleges vízjogi üzemeltetési engedélyt vagy a vízügyi és vízvédelmi hatóság igazolását/nyilatkozatát arról, hogy a vízügyi és vízvédelmi hatóság nyilvántartásában szerepel az objektum annak azonosítószáma alapján, és a használatbavételét/az üzemeltetését tudomásul vette. Az előírt igazolások hiánytalan benyújtása a záró kifizetési kérelem nem fizethető ki.
6. Nem engedélyköteles vízjogi tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a bejelentési kötelezettség teljesítéséről, és annak vízügyi és vízvédelmi hatóság részéről történő elfogadásáról szóló igazolást/nyilatkozatot.
7. Amennyiben a beruházás **meglévő öntözőberendezések** hatékonyságának javítását szolgálja:
 - a) Meglévő öntözőberendezések vagy a meglévő öntözőrendszerek részeinek fejlesztésére irányuló beruházások kizárólag akkor támogathatók, ha az előzetes értékelés azt állapítja meg, hogy azok a meglévő berendezés vagy rendszer műszaki paramétereiből kiindulva mikroöntözés tekintetében legkevesebb **10%-os, csévéldobos, körforgó és lineár berendezések esetében legkevesebb 15%-os potenciális vízmegtakarítást** eredményeznek majd.
 - b) Ha a művelet vagy annak valamely eleme olyan felszín alatti vagy felszíni vizekből álló víztesteket érint, amelyek a vonatkozó vízgőjtő-gazdálkodási tervben vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt jónál rosszabb minősítést kaptak, akkor a beruházásnak az alábbi együttes feltételeknek is meg kell felelnie:
 - I. biztosítani kell, hogy az érintett (vagyis vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt jónál rosszabb minősítésű víztesthez kapcsolódó) öntözőberendezések, vagy öntözőrendszerek vonatkozásában legalább az előzetes értékelés által megállapított potenciális vízmegtakarítás **50 %-ának** megfelelő mértékű tényleges vízfogyasztás csökkenés történjen;
 - és**
 - II. amennyiben a művelet az adott mezőgazdasági üzem öntözött területeinek csak egy részét érinti, a mezőgazdasági üzem teljes – üzemszintű – öntözésre használt tényleges vízfogyasztása legalább az előzetes értékelés által megállapított potenciális vízmegtakarítás **50%-nak** megfelelő mértékben kell, hogy csökkenjen. A mezőgazdasági üzem teljes, öntözésre használt vízfogyasztásához az üzem által értékesített, vagy bármilyen más módon öntözési célból átadott vízmennyiséget is hozzá kell számítani.
 - III. Az I. és II. pontban meghatározott feltételek egyike sem alkalmazandó a meglévő öntözőberendezésekre irányuló olyan beruházásokra, amelyek csak az energiahatékonyságot érintik, sem a tározók létrehozására irányuló

beruházásokra, sem pedig a visszanyert víz felhasználására irányuló olyan beruházásokra, amelyek nem érintenek felszín alatti vagy felszíni víztestet.

A tényleges vízfogyasztás csökkenést legkésőbb - a kedvezményezett döntése alapján - a fenntartási időszak utolsó évében vagy az utolsó három év átlagában kell elérni. A felhívás 3.1.1. pont 1. célterület A) alpont esetén (meglévő öntözési infrastruktúra felújítása) a támogatási kérelemhez csatolni kell az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet által előírt VZ-TER, VZ-VG, továbbá VZ tervezői jogosultsággal rendelkező tervező által elkészített vízhatékonysági számítást. Amennyiben a művelet keretében több öntözőberendezés, vagy öntözőrendszer korszerűsítésére is sor kerül, valamennyi kapcsán szükséges a szakértői számítás benyújtása, továbbá a b) II. alpont kapcsán is külön számítás benyújtása szükséges.

8. Ha a támogatási kérelem tartalmaz **új öntözőberendezések beszerzésére, új öntözővíz-szolgáltató művek létrehozására vonatkozó tevékenységet** és amennyiben ezek a tevékenységek **az öntözött terület nettó növekedését eredményezik, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor végleges vízjogi engedély csatolása szükséges:**

- a) Az érintett víztest vonatkozásában az öntözött területek nettó növekedését eredményező tevékenységek kizárólag abban az esetben támogathatók, ha a művelettel érintett víztest a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos vízgyűjtő-gazdálkodási tervben nem kapott jónál rosszabb minősítést vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt. Ha a vízjogi engedély nem tér ki a víztest mennyiségével kapcsolatos minősítésére vagy a tevékenység nem vízjogi engedély köteles, úgy egyéb igazoló dokumentum (pl.: a vízügyi igazgatóság által kiadott vagyonkezelői hozzájárulás) benyújtása szükséges a támogatási kérelemhez)

és

- b) Ha a beruházás nem jár majd jelentős kedvezőtlen hatással a környezetre nézve, amely az alábbi környezeti hatáselemzési módok igazolásával történhet (a környezeti hatástanulmány fogalmát lásd még 1. melléklet: Fogalomtár):
- I. ha a művelettel érintett beruházás esetében *a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról* szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 314/2005. Korm. rendelet) 1. és 3. számú mellékletében meghatározott feltételek, illetve küszöbértékek teljesülnek, akkor az e rendelet szerinti szabályozott, a környezeti hatások vizsgálatára irányuló eljárások közül legalább az előzetes vizsgálat vagy környezeti hatásvizsgálat lefolytatása megtörtént,
 - II. ha a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendeletben meghatározott feltételek nem teljesülnek, illetve küszöbértékek elérésére nem kerül sor, akkor a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 5/A. §-ban előírt, a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 13. mellékletében található adatlapon szükséges igazolni, hogy a környezeti hatásvizsgálat megtörtént. A vízjogi engedélyezési eljárás során a környezetvédelmi hatóság által adott szakhatósági állásfoglalásában foglaltak az irányadók.

Ha a környezetvédelmi hatóság – a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 13. melléklete szerint kitöltött adatlap és az 5. mellékletben meghatározott szempontok figyelembevételével – jelentős környezeti hatást feltételez és előírja a környezeti hatásvizsgálat elvégzését az adott tevékenységre, akkor a II. pontban foglalt esetben is kötelező a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet szerinti eljárás lefolytatása.

9. **Víztározók létesítése esetén a támogatathóság feltétele a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendeletben** szabályozott, a környezeti hatások vizsgálatára irányuló eljárások **közül legalább egy lefolytatása**, abban az esetben is, ha a művelet nem eredményezi az öntözött terület növekedését, és függetlenül a művelet által érintett terület méretétől. A lefolytatásra kerülő eljárás meghatározása során a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 1. és 3. számú mellékletében meghatározott feltételek, illetve küszöbértékek az irányadóak. Amennyiben a tevékenység vízjogi engedély köteles, úgy a környezetvédelmi hatóság vízjogi engedélyezési eljárás során adott szakhatósági állásfoglalásában foglaltak az irányadóak.
10. Ha a vízjogi engedély, vagy a **vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentum nem a kedvezményezett, hanem öntözési szolgáltató nevére szól**, úgy a támogatási kérelemhez szükséges az öntözési szolgáltatóval kötött - legalább a fenntartási időszak végéig szóló - szerződést is csatolni, amelynek tartalmaznia kell az öntözési szolgáltató hozzájárulását a kedvezményezett támogatási kérelmének benyújtásához.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a felhívás vonatkozásában a fentiek szerinti öntözési szolgáltató alatt a művelet megvalósításához szükséges öntözővizet biztosító szolgáltatót (pl. vízügyi igazgatóság, öntözőfürtöt üzemeltető gazdasági társaság) kell érteni.

V. Energiahatékonyság javítására, illetve megújuló technológia alkalmazására vonatkozó műveletekkel kapcsolatos, a 2. célterületre vonatkozó elvárások:

1. Az energiafelhasználás csökkentését célzó tevékenységek esetén (a 3.1.1. pont 2. célterület 1. alpont) legalább 10% fajlagos energiahatékonyság javulás teljesítése elvárás. A minimálisan elvárt 10%-os hatékonyságjavulást az alábbiak szerint szükséges igazolni:

Technológiát fejlesztő beruházás esetén a technológia egységre vetített energiaigény 10%-os fajlagos energiajavulását a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnöknek kell igazolni energetikai számítással. A jelenlegi (felújítást közvetlenül megelőző) adatokra alapozva igazolni kell a technológia fajlagos energiafogyasztását. A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak el kell készíteni a fentiekben részletezett jogosultságokkal rendelkező mérnökkel, illetve a záró kifizetési kérelemigényléshez be kell nyújtani az energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat.

2. Megújuló energiaforrást hasznosító technológia létesítése esetén (a 3.1.1. pont 2. célterület 2. alpont) a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt, a fenntartási időszakra vonatkozó, éves átlagban kimutatott várható (becsült) villamos energia fogyasztási adatokat a támogatási kérelem mellékleteként minden esetben be kell nyújtani. **A számításban egyértelműen ki kell mutatni, hogy a támogatási kérelemben megvalósítani kívánt fejlesztéssel érintett öntözőtelepen a megújuló energiaforrást hasznosító berendezés(ek) éves termelési kapacitása nem haladja meg az adott fogyasztási hely (a fejlesztéssel érintett öntözőtelep) éves tervezett villamos energia fogyasztását.** A számításban a már meglévő és a felhívás keretében igényelt támogatás segítségével telepítendő megújuló energiaforrást hasznosító berendezések termelési kapacitását is figyelembe kell venni a termelési kapacitás megállapításánál.
3. A megvalósítandó megújuló energiaforrást hasznosító technológia, létesítmény termelési és tárolási kapacitása **nem haladhatja meg** az adott fogyasztási hely (a fejlesztéssel érintett öntözőtelep) villamos energia fogyasztásának kielégítéséhez szükséges energiaigény mértékét **(vagyis az előállított energiamennyiség nem lépheti túl az öntözőtelep éves energiafogyasztását).**
4. A művelet eredményeképp megtermelt villamos energia hálózatba történő értékesítése engedélyezett, de **a hálózatba betáplált elektromos energia éves mennyisége nem haladhatja meg** az adott fogyasztási hely (a fejlesztéssel érintett öntözőtelep) éves energiafogyasztását, az értékesített energia mennyisége a fenntartási időszak éve alatt nem

lehet több mint a vásárolt energia mennyisége. A már meglévő vagy – akár a KAP ST valamely egyéb felhívása keretében támogatott - telepítendő megújuló energiaforrást hasznosító berendezések termelési kapacitását is figyelembe kell venni a termelési kapacitás megállapításánál.

5. Kizárólag olyan rendszerek kiépítése támogatható, melyek megfelelnek a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló 55/2016. (XII. 21.) NFM rendeletben foglalt előírásoknak. A megfelelést a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépésznek vagy energetikus mérnöknek kell igazolnia.
6. Ha a tervezett művelet a fentiekben részletezett valamely előírással **érintett**, akkor a támogatási kérelemhez csatolni szükséges a feltételnek való megfelelést alátámasztó leírást, tervet, számítást, dokumentációt.

4. A MŰVELET VÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. A művelet megkezdése

4.1.1. Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet megkezdése

Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet abban az esetben részesülhet támogatásban, ha a támogatási kérelem benyújtásakor nem minősül fizikailag befejezettnek **(vagyis az üzembe helyezés nem történhet meg)**.

Fentiek alapján a kizárólag eszközbeszerzést (beleértve a csak szereléssel járó technológiák beszerzését is) tartalmazó művelet megvalósítását a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti a felhívás megjelenését követő napon, de a művelet keretében megvalósítani kívánt eszközbeszerzés nem minősülhet fizikailag befejezettnek a támogatási kérelem benyújtása napján. A művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését. A fizikai befejezésre vonatkozó szabályozást az ÁÚF tartalmazza.

A művelet részét képező gép/eszköz/technológia/berendezés/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál**.

Kérjük, hogy a megkezdett műveletre benyújtott támogatási kérelem esetén fordítsanak kiemelt figyelmet a [3.3. III. pontban](#) rögzített, a művelet tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárásokra, valamint a [9. pontban](#) rögzített elszámolásra vonatkozó szabályokra!

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF tartalmazza.

4.1.2. Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése

Építési/vízjogi engedélyköteles, vagy építési/vízjogi engedély nélkül végezhető építési/vízjogi tevékenységhez, vagy ingatlanvásárláshoz kapcsolódó támogatás, továbbá megújuló energiatermeléshez nyújtott beruházási kapcsolódó támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelethez nem igényelhető.

Ebben az esetben a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelet a támogatási kérelem teljes elutasítását vonja maga után. A művelet megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő napon a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

Felújítás, korszerűsítés vagy bővítés, energiahatékonyság javulásra irányuló műveletelem a Kincstár által lefolytatott, előzetes helyszíni szemlét követően kezdhető meg. Az előzetes helyszíni szemlét megelőzően megkezdett felújítás, korszerűsítés vagy bővítés, energiahatékonyság javulásra irányuló műveletelem az érintett – előzetes helyszíni szemle nélkül megkezdett - műveletelem elutasítását vonja maga után. A felújításnak, korszerűsítésnek vagy bővítésnek minősülő támogatott tevékenységnek a pénzügyileg és műszaki-fizikai értelemben is elkülöníthető eleme kerül elutasításra, ha az építési tevékenységet, vagy azt megelőző bontási tevékenységet megkezdte a kedvezményezett, így az eredeti/kiinduló állapot a szemlén nem ellenőrizhető.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni a következő kivételekkel:

- a 2023. január 1. napjánál nem korábbi dátummal kiállított tervezési dokumentáció költsége, illetve
- a 9.2. pont 1. alpontban felsorolt, korlátozottan elszámolható költségek elszámolhatók.

Építési tevékenységet és ingatlanvásárlást is tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/eszköz/berendezés/anyag/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **sem lehet korábbi a támogatási kérelem benyújtását követő napnál.**

A támogatott művelet megkezdésére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályokat az ÁÚF tartalmazza.

4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások

A művelet fizikai befejezésére a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb **24 hónap** áll rendelkezésre.

A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 25. hónap utolsó napja.

5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

5.1. Közbeszerzési kötelezettség

Felhívjuk a figyelmet a művelet keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. A közbeszerzésekről szóló [2015. évi CXLI. törvény](#), valamint az irányadó egyéb jogszabályokban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a kedvezményezett feladata.

A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó részletes tájékoztatást az ÁÚF tartalmazza.

5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Támogatás abban az esetben folyósítható, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) tulajdoni viszonyai az ÁÚF-ben foglaltaknak megfelelnek, és a művelet szempontjából ennek megfelelően **rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyokat a kedvezményezett biztosítja és – az ÁÚF 5. pont 4. alpont kivételével - a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg, vagy legkésőbb annak hiánypótlása keretében igazolja.**

A kedvezményezett részére használati jogot biztosító korábban megkötött érvényes és hatályos szerződések – az ÁÚF-ben az ÁÚF 5.3. pont b) alpontja szerinti szerződésre előírt tartalmi elemek hiányában is – elfogadhatóak, amennyiben a tulajdonos és a haszonélvező fenntartási időszak végéig szóló hozzájáruló nyilatkozata benyújtásra kerül.

Az ingatlan rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyának biztosítása a kedvezményezett felelőssége.

5.2.1. A fejlesztéssel érintett ingatlanok speciális szabályai

- I. A műveletbe kizárólag öntözés céljából bevont (öntözni kívánt) ingatlanok **használata tekintetében - az ÁÚF 5. 3. pontjában foglaltaktól eltérően - a kedvezményezett használati jogának igazolására az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett földhasználati jog szolgál, amelyet a Támogató a földhasználati nyilvántartás alapján ellenőriz (földhasználati lap), az alábbi kivételekkel.**
 - a) Abban az esetben, ha a földhasználati jogosultság időtartama várhatóan a művelet fenntartási időszakának vége előtt megszűnik, a használat jogcímét legalább a fenntartási időszak végéig érvényes és hatályos, az ÁÚF 5.3. pont a) alpontja szerinti dokumentum benyújtásával szükséges igazolni. Ilyen lehet pl. a használatot biztosító előzetes tulajdonosi hozzájárulás, figyelemmel a mindenkor érvényes földforgalmi szabályokra (pl.: a használat jogának hatósági jóváhagyása annak esedékessége esetén).
 - b) **Fenntartható vízgazdálkodási közösség kedvezményezett esetén,** – amennyiben a közösség elismerése iránti kérelem 2024. július 1. napját követően került benyújtásra – a műveletbe kizárólag öntözés céljából bevont ingatlan vonatkozásában a használati jogosultságot a felhívás jelen pontjában leírtaknak megfelelően akkor is szükséges igazolni, ha az adott ingatlan szerepel a fenntartható vízgazdálkodási közösség elismerő határozatában. Ilyen esetben a közösség tagjainak nevére szóló földhasználat is elfogadható.
- II. **A művelet keretében öntözési és építési** (pl. föld alatti nyomócsőhálózat építése, körforgó öntözőgép központi torony alapozása, stb.) tevékenységbe **is bevont terület(ek)** esetén – amennyiben az érintett ingatlan(ok) nincs(nek) a kedvezményezett tulajdonában – a jogszerű földhasználat biztosítása mellett (a felhívás 5.2.1. pontjának I) részében foglaltak szerint) szükséges az ÁÚF 5.3. pont a) alpontjának megfelelő tulajdonosi hozzájáruló nyilatkozat(ok) benyújtása is.
- III. **Kiszolgáló területek** (lásd: Fogalomtár) esetén – a kedvezményezettnek az ÁÚF 5. pont 3. b) alpontjában leírtaktól eltérően – használati jogot biztosító szerződéssel nem kell rendelkeznie. Ezen ingatlanok esetén is – amennyiben nincs a kedvezményezett részére a megfelelő szolgalmi jog (átjárási, vízvezetési, öntözési, vezetékjog stb.) az ingatlan-nyilvántartásban bejegyezve – az ÁÚF 5.3. pont a) alpontjában előírt hozzájáruló nyilatkozat(ok) benyújtása szükséges.
- IV. **Felszíni vízkivételi művek létrehozása** esetén
 - a) az állami tulajdonban lévő ingatlanok, vízi létesítmények (természetes vízfolyások, állóvizek, öntöző- és belvízcsatornák, egyéb harmadlagos művek) vonatkozásában az ÁÚF 5.4. pont I.-és II. alpontja szerinti hozzájárulás benyújtása – amennyiben a vízjogi engedélyezési eljárás során már benyújtásra került (pl. az illetékes vízügyi igazgatóság által kiállított vagyonkezelői hozzájárulás és vízügyi objektumazonosítási nyilatkozat)- nem szükséges,
 - b) önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok, vízi létesítmények vonatkozásában az ÁÚF 5.4. pont III. alpontja szerinti, az adott vízjogi engedélyezési eljáráshoz kiadott vagyonkezelői hozzájárulás benyújtása szükséges.

Az ÁÚF-ben rögzített előírásokon túl, fejlesztéssel érintett ingatlanok minősül az az ingatlan is, amely nincs a kedvezményezett tulajdonában vagy használatában, azonban a kedvezményezett az ingatlan tulajdonosával vagy - az előző bekezdésben meghatározott használati feltételeknek megfelelő

- használójával olyan öntözési szolgáltatási szerződést kötött, amely tartalmazza a beruházás megvalósításához való hozzájárulást és az öntözési szolgáltatásnak legalább a fenntartási időszak végéig történt megrendelését. Amennyiben az öntözési szolgáltatási szerződést nem tulajdonos földhasználó köti, szükséges az öntözéses gazdálkodásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 302/2020. (VI. 29.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdése szerint jogszerű földhasználók - a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett földhasználó, illetve az erdőgazdálkodói nyilvántartásba bejegyzett használó - hozzájáruló nyilatkozatának benyújtása is.

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy nem támogatható a művelet, ha olyan ingatlanon tervezik megvalósítani, amelyen az állami támogatás igénybevétele hazai, vagy európai uniós jogszabály kizárja (pl.: a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 21/E. § záportározó, az árvízcsúcs-csökkentő tározó, a szükségtározó és a belvíztározó területen lévő földön).

5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség)

A kedvezményezettet a művelet fizikai befejezését követően fenntartási kötelezettség terheli. A kedvezményezett a záró kifizetési kérelem elfogadásáról szóló döntés meghozatalától számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.

6. INDIKÁTOROK

6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás

A kedvezményezett a művelet megvalósításával hozzájárul a KAP ST-ben foglalt alábbi indikátor célértékek teljesítéséhez. Ezen indikátorokra vonatkozóan a kedvezményezettnek műveletszinten nem szükséges eléréndő célértéket meghatározni. Az indikátor célértékek teljesítéséhez a felhíváson kívül más, a KAP ST keretében meghirdetésre kerülő felhívás(ok) is hozzájárul(hat)(nak).

Kapcsolódó beavatkozás megnevezése	Eredménymutató	Eredménymutató átfogó célértéke	Kimeneti mutató	Kimeneti mutató értéke
RD12_W01_WTO_73 - Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemben belüli beruházás	R.26 Természeti erőforrásokhoz kapcsolódó beruházások A KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelő beruházásokra vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya	1,20%	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelő beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma	1.070 művelet

	R.9 PR Gazdaságok korszerűsítése: A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházási támogatásban részesülő mezőgazdasági termelők aránya	3,20%		
RD01c_E01_FRM_73 – Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása	R.15. A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújuló energia – termelés kapacitás bővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW)	131 MW	O.20 – A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelő beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	5.482
	R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	2,98%		

Az indikátorok aktuális célértékeit a hatályos KAP ST tartalmazza.

6.2. Monitoring adatszolgáltatás

1. A kedvezményezett köteles a 10. mellékletben foglaltak szerint a monitoring rendszer működtetéséhez szükséges adatokat megadni.
2. A gazdasági és környezeti hatások vizsgálata érdekében az IH Hatásmonitoring Rendszert (a továbbiakban: HM rendszer) működtet.
3. Az a kedvezményezett, aki a mintasokaságba kiválasztásra került, köteles a fenntartási időszak alatt, a gazdasági, talajvédelmi és vízvédelmi hatások monitorozása érdekében:

- a) a gazdasága teljes területére vonatkozóan a HM rendszert üzemeltető részére adatokat rendelkezésre bocsátani, valamint
 - b) a HM rendszer működése érdekében meghatározott vizsgálatokban közreműködni gazdasága teljes területén.
4. Az IH az adatszolgáltatás keretében tájékoztatást nyújt a Kincstár részére, ha a kedvezményezett a kötelezettségének nem tesz eleget.

7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND ÉS KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend

A támogatási kérelmek a KAP Vhr. alapján egyszerűsített kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek elbírálásra.

A támogatási kérelmekről az IH vezetője szakaszos elbírálással dönt.

A támogató a kérelem tárgyában történő döntéshozatalt megelőzően egymásnak ellentmondó adatok, tények, körülmények, valamint a benyújtott iratok tartalmának tisztázása érdekében a kedvezményezett írásban hiánypótlásnak nem minősülő adategyeztetésre vagy egyeztetésre hívhatja fel.

7.2. Jogosultsági feltételek és kiválasztási kritériumok

Támogatásban részesülhetnek azon műveletek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, továbbá a felhívásban és annak mellékleteiben foglalt feltételeknek.

1. Nem hiánypótlatható jogosultsági feltétel:

- a) a kedvezményezettnek átlátható szervezetnek kell minősülnie az államháztartásról szóló [2011. évi CXCV. törvény](#) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint,

Ha a nem hiánypótlatható jogosultsági feltételnek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor a támogatási kérelem hiánypótlási felhívás nélkül visszautasításra kerül!

2. Hiánypótlatható jogosultsági feltételek

- a) a felhívás 13.1.2. pontja szerint a támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.

Ha a hiánypótlatható jogosultsági feltételeknek a támogatási kérelem nem felel meg, akkor egyszeri alkalommal hiánypótlási felhívásra kerül sor.

Ugyanazon tárgykörben hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

3. Tartalmi értékelési szempontok

A jogosultsági feltételeknek megfelelő támogatási kérelmek a 3. mellékletben meghatározott tartalmi értékelési szempontok szerint elvégzett pontozással kerülnek értékelésre. Az így kialakult pontozási sorrend képezi a támogatási kérelmek támogathatóságára vonatkozó döntés alapját.

A tartalmi értékelési szempontok alapján **legfeljebb 100 pont adható**. Nem támogathatók azok a kérelmek, amelyek esetében a támogatási kérelemre adott összpontszám nem éri el a **40 pontot**, továbbá az üzleti terv minőségére adható **pontszámon belül a 25 pontot, valamint az IH által meghatározott támogathatósági minimumpontszámot**. Ezen utóbbi mértéke a 40 pontot meghaladhatja, figyelemmel a támogathatónak ítélt kérelmek számára.

A tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez külön jogkövetkezmények fűződnek, amelyeket a 10. fejezet tartalmazza.

8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

8.1. Támogatás formája

A támogatás **vissza nem térítendő támogatásnak** minősül.

8.2. Igényelhető támogatás

a) Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:

- **legfeljebb 200 millió Ft.**

b) A támogatás maximális mértéke:

- az 1. célterület A) 2. pont, valamint a B) és C) pontok, továbbá a 2. célterület 1. pont vonatkozásában az **összes elszámolható költség 50 %-a**,
- az 1. célterület A) 1. pont („Meglévő öntözőberendezések vízfelhasználás hatékonyságának javítása, valamint öntözési infrastruktúra és kapcsolódó műtárgyainak korszerűsítése, rekonstrukciója”) és a 2. célterület 2. pont („Megújuló energiaforrások használata”) vonatkozásában az **összes elszámolható költség 70 %-a**.

A korlátozottan elszámolható költségek (a felhívás 9.2. pont 1. alpontja szerint) és az immateriális javak költségeinek vonatkozásában a támogatás mértéke a támogatási kérelemben szereplő elfogadott legalacsonyabb támogatási intenzitású tevékenység alapján kerül megállapításra. (Tehát ilyen típusú tevékenységek esetében a támogatás mértéke megegyezik a támogatási kérelemben szereplő legalacsonyabb támogatási intenzitású tevékenység támogatási mértékével.)

- Az alábbi esetekben az 1. célterület A) 2. pont, B) és C) pontok és a 2. célterület 1. pont vonatkozásában a támogatás maximális mértéke tovább növelhető az alaptámogatáshoz képest azzal, hogy a támogatás maximális mértéke nem haladhatja meg a 65%-ot:
- Fiatal mezőgazdasági termelő számára 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható. A fiatal mezőgazdasági termelő fogalomnak való megfelelést (lásd: Fogalomtár) a Kincstár állapítja meg (igazoló dokumentumok benyújtása nem szükséges). Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a fiatal mezőgazdasági termelőnek államilag elismert képzettséggel kell rendelkezni, amelyet a felhívás [11.3.](#) (Képzettségi nyilvántartás) pontja szerint legkésőbb a támogatási kérelem benyújtásig a képzettségi nyilvántartásba be kell jelenteni.
- Gazdaságátadás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitásra lehet jogosult a gazdaság átvevője vagy együttműködési időszakkal kötött gazdaságátadási szerződés esetén a gazdaság átadója:
 - Ha a kedvezményezett a gazdaság átvevője, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról. Ebben az esetben a felhívás 2.1. 1. a) és b) alpontokban rögzített előírások a gazdaság átadó által is teljesíthetők. A záró kifizetési kérelem benyújtásakor igazolni szükséges, hogy a gazdaságátadási szerződésnek megfelelően a gazdaságátadó a gazdaság minden elemét átadta a gazdaság átvevőjének.
 - Ha a kedvezményezett a gazdaság átadója, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor igazolást szükséges csatolni arról, hogy a mezőgazdasági igazgatási szervhez az együttműködési időszakkal kötött gazdaságátadási szerződés benyújtásra került. Az első kifizetési kérelemhez csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról.

- Az ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett³ - kollektív módon megvalósuló beruházás és gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás kivételével - 10%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosult az alaptámogatáshoz képest, ha erről a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtó felületén nyilatkozik és:
 - a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évben legalább 10.000 euró STÉ értékű ökológiai üzemmérettel rendelkezik, és
 - a növénytermesztéshez kapcsolódó üzemmérete legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú⁴.
- Kollektív beruházás⁵ esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható az alaptámogatáshoz képest.

A kedvezményezett a felhívásban tervezett művelet tekintetében további többlettámogatásra jogosult, ha a beruházás megvalósításához igénybe vett beruházási hitelhez kamattámogatást, illetve a beruházási hitelhez kapcsolódó intézményi kezességvállalás díjához díjtámogatást igényel. A támogatás intenzitás maximális mértéke nem haladhatja meg a 65%-ot azzal, hogy az intézményi kezességvállalás díjához kapcsolódóan legfeljebb 5%, a beruházási hitel kamatához kapcsolódóan legfeljebb 10% intenzitású többlettámogatás igényelhető. Az igénybe vehető többlettámogatás alapját azon elszámolható kiadások képezik, melyek támogatási intenzitása nem haladja meg a 65%-ot.

A felhívás keretében meghatározott maximális támogatási mérték kiterjed a kamattámogatásra és az intézményi kezességvállalás díjához kapcsolódó díjtámogatásra is, a jelen felhívás keretében elnyert támogatással egybeszámítva.

E támogatások az „A KAP Stratégiai Terv felhívásai alapján támogatott beruházások megvalósításához kapcsolódóan kamat és intézményi kezességvállalási díj támogatása” című (KAP-RD01a-RD01c-RD01d-RD01e-RD02-RD04a-RD04b-RD12-1-25 kódszámú) felhívás keretében, a felhívás alapján elnyert támogatási okirat birtokában igényelhetők. Az összesen elnyerhető támogatás összege – egybeszámítva a felhívás alapján elnyert alap beruházási támogatást, a kamattámogatást, valamint a kezességi díjtámogatást – nem haladhatja meg a felhívásban meghatározott maximálisan igényelhető támogatási összeget, azaz 200 millió forintot.

8.3. Igényelhető előleg

A kedvezményezett kérelemmel előleget igényelhet, melynek mértéke a kedvezményezett választása szerint:

- a) a támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg, illetve az el nem számolt, vagy elszámolásra be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg **legfeljebb 25%-a, de maximum 50 millió forint lehet, amellyel való teljes elszámolást követően újabb legfeljebb 25% előleg igényelhető, vagy**

³ Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett esetén az ökológiai tevékenységet igazoló tanúsítványt és az ökológiai ellenőrző-tanúsító szervezet igazolását az ellenőrzési rendszerben lévő terület méretéről és státuszáról a növényfélésegek megjelölésével együtt, valamint az utolsó éves helyszíni ellenőrzésen felvett állatállomány nagyságáról az állatfaj megjelölésével együtt az ellenőrző-tanúsító szervezet a Magyar Államkincstár adatkérése alapján teljesíti, külön igazolás benyújtása nem szükséges.

⁴ Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett esetén a figyelembe vehető üzemméret meghatározása a felhívás 2.1. pont 1. a. alpont szerint történik.

⁵ Kollektív beruházásnak minősül a termelői csoport, a termelői szervezet, a termelői integrációs szervezet, a fenntartható vízgazdálkodási közösség, a mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet, valamint a szociális szövetkezet által végrehajtott beruházás.

- b) **egy alkalommal** a támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg, illetve az el nem számolt, vagy elszámolásra be nem nyújtott költségekre jutó támogatási összeg **legfeljebb 50%-a lehet**.

Ha a kedvezményezett az elszámolható költségek egy részével és ezáltal az arra jutó támogatással már elszámolt, vagy azok vonatkozásában kifizetési kérelmet nyújtott be, akkor az elszámolásra benyújtott költségekre, illetve támogatásra előleg már nem igényelhető.

Egyszeri elszámolás esetén előleg nem igényelhető.

Az előleget kizárólag a művelet megvalósítására lehet felhasználni. Az előleg teljes összegével az igényelt előleg folyósítását követően - a KAP Vhr. 81.§ (1) bekezdésétől eltérően - **legkésőbb a záró kifizetési kérelemben kell elszámolni**.

Az igényelhető előleg további szabályai:

- a) **A támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg 25%-át meg nem haladó mértékű előleg igénylés esetén a Kedvezményezett nem köteles biztosítékot nyújtani**, de a Kincstárnál fizetési számlával nem rendelkező kedvezményezett **köteles** valamely hitelintézetnél a KAP Vhr. 83.§ (2)-(6) bekezdés szerinti **projektszámlát nyitni**.

A kedvezményezett a projektszámla rendelkezésre állását az előlegre vonatkozó kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles igazolni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az ismételt előleg igénylésre kizárólag az elsőként folyósított előleggel való teljes elszámolást (azaz a benyújtott kifizetési igénylésekben a kiadások előleg terhére történő elszámolásának Kincstár általi jóváhagyását) követően van lehetőség.

- b) **A támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg 25%-át meghaladó mértékű, egy alkalommal igényelhető előleg kizárólag- legalább az igényelt előleg mértékének megfelelő összegű - biztosíték nyújtása mellett vehető igénybe.**

Biztosíték kizárólag a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény hatálya alá tartozó hitelintézet által kiállított **garanciavállaló nyilatkozat (bankgarancia)** lehet, más típusú biztosíték (pl. pénzügyi vállalkozás által nyújtott kezesség stb.) nem ajánlható fel.

Mentesül a biztosíték nyújtás kötelezettsége alól a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv és a legalább többségi állami tulajdonú gazdasági társaság.

A biztosítékkal kapcsolatos előírásokat a KAP Vhr. 82 §-a tartalmazza.

Nem jogosult előlegre az a kedvezményezett, akinek vagy amelynek

- a) a KAP Vhr. szerinti agrártámogatási jogviszonyból vagy
- b) a 2014–2020 programozási időszakban keletkezett támogatási jogviszonyból eredő lejárt tartozása áll fenn a Kincstárral szemben.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy

- az előleg igénylése és jóváhagyása sem mentesíti a kedvezményezettet a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség alól, amelynek értelmében a kedvezményezett a támogatási döntés véglegessé válásától számított tizenkét hónapon belül a megítélt támogatás tíz százalékát meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelem benyújtására köteles, továbbá
- ha a kedvezményezett által elszámolni kívánt költségek alapján számított támogatás összege meghaladja a támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg 80%-ának az el nem számolt előleg összegével csökkentett részét, a Kincstár az előleggel való elszámolás kezdeményezésének tekinti a benyújtott kifizetési kérelmet.

A KAP Vhr. 80. § (8) bekezdésében rögzített kedvezményezett esetén előleg abban az esetben nyújtható, ha a kedvezményezett a KAP törvény 11. § (1) és (2) bekezdése szerinti forrásból nyújtott támogatások kezelésére a Magyar Államkincstárnál fizetési számlával rendelkezik.

Az előlegre vonatkozó további szabályokat a KAP Vhr. 80 - 83. § -a tartalmazza. A felhívás vonatkozásában az ÁÚF 6.1. pontja nem alkalmazandó.

9. ELSZÁMOLHATÓSÁGRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Kifizetési kérelmek tervezése

Egyszeri elszámolás esetén:

A felhívás keretében lehetőség van egyszeri elszámolás választására, mely esetben kizárólag kifizetési kérelmet köteles a kedvezményezett benyújtani a művelet fizikai befejezését követően.

Ha a kedvezményezett a támogatási döntést követően az egyszeri elszámolást választja, haladéktalanul köteles azt bejelenteni a támogatónak.

Egyszeri elszámolásról többszöri elszámolásra történő áttérés a támogatási döntés véglegessé válásától számított tizenkét hónapon belül a kedvezményezett által benyújtott változás-bejelentéssel kezdeményezhető, azzal, hogy a kedvezményezettnek többszöri elszámolóként legkésőbb a támogatási döntés véglegessé válásától számított tizenkét hónapos határidő lejáratának napján be kell nyújtania a KAP Vhr. 84. §-ában foglalt feltételeknek megfelelő kifizetési kérelmet. A jóváhagyott támogatás folyósításának feltétele a változás-bejelentés támogató általi jóváhagyása.

Többszöri elszámolásról egyszeri elszámolásra történő áttérés ugyancsak a támogatási döntés véglegessé válásától számított tizenkét hónapon belül benyújtott változás-bejelentéssel lehetséges.

Az egyszeri elszámolásról többszöri elszámolásra egy alkalommal lehet áttérni.

Többszöri elszámolás esetén:

A kedvezményezett legalább egy kifizetési kérelem benyújtására köteles, és legfeljebb három kifizetési kérelmet nyújthat be, valamint a támogatási döntésben meghatározott határidőig egy záró kifizetési kérelem benyújtására köteles.

A kedvezményezett köteles a támogatási döntés véglegessé válásától számított

- 12 hónapon belül a megítélt támogatás 10 %-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.
- 25 hónapon belül a 9.3. pont f) alpontjában meghatározott előírás teljesítésére, azaz a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 80 %-át elérő vagy meghaladó mértékű költségek elszámolására irányuló záró kifizetési kérelmet benyújtani.

Az előírt időben, az előírt mértékű költségek elszámolására irányuló kifizetési kérelem benyújtásának elmulasztása jogosulatlan igénybevételnek minősül.

A kifizetési kérelemre vonatkozó részletes szabályokat a KAP Vhr. 84-90. § tartalmazza. A felhívás vonatkozásában az ÁÚF 6.1. pontja nem alkalmazandó.

9.2. Elszámolható költségek

A **művelet elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a művelet támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között, és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A művelet nem elszámolható költségeinek a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, azonban a felhívás 9.5 pontjában nem elszámolhatóként meghatározott költségek, és a felhívás keretében nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a művelet összes költségének, azonban nem részei a művelet elszámolható költségének.

Amennyiben a művelet tartalmaz olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem annak költségkeretéből kíván megvalósítani, és/vagy tartalmaz olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet a kedvezményezett meg kíván valósítani a művelet részeként, azonban a felhívás keretében biztosított támogatáson kívüli forrásból, akkor ezen tevékenységeket elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni a támogatási kérelemben, valamint a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben is. A művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtípusokra vonatkozó részletes szabályozást a KAP Vhr. 5. melléklete, az „ÚTMUTATÓ az elszámolható költségekhez” (a továbbiakban: Útmutató) tartalmazza, amelyeket a felhívásban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A Felhívás keretében – figyelemmel az 9.4. pontban foglaltakra – az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1. Korlátozottan elszámolható költségek

1.1 Művelet-előkészítés, tervezés költségei (az Útmutató 3.2.1. pontja alapján)

- 1.1.1. Jogszabály, hatóság, felhívás által előírt kötelező előzetes tanulmányok, műszaki dokumentáció (ideértve a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó szakmai háttérdokumentációt is) elkészítése,
- 1.1.2. Megvalósíthatósági tanulmány,
- 1.1.3. Környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat,
- 1.1.4. Egyéb szükséges háttérstudományok, szakvélemények, beleértve a beruházással érintett terület ökológiai állapotának felmérését és egyéb, horizontális követelményhez kapcsolódó adatszolgáltatás biztosítása érdekében felmerülő költséget,
- 1.1.5. Szükséges engedélyezési dokumentumok, műszaki tervek, kiviteli és tendertervek és ezek hatósági díjának (illeték, igazgatási szolgáltatási díj, egyéb eljárási költség) költségei, ideértve a művelési ág váltását, művelési ágból való kivétel adminisztratív költségét is, figyelembe véve a felhívás 4.1.2. pontjában meghatározottakat.
- 1.1.6. Tervellenőr költség,
- 1.1.7. Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos költségek (ideértve a közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos szakértő díját is), (az Útmutató 3.2.1.7. pontja alapján)
- 1.1.8. Előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás.

1.2. A közbeszerzési eljárások lefolytatásának költségei (az Útmutató 3.2.1.7. pontja alapján)

1.3. Építési műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit (az Útmutató 3.12.1.4. pontja alapján)

1.4. Tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása (az Útmutató 3.4.4.1. pontja alapján)

1.5. Könyvvizsgálat (az Útmutató 3.4.4.2. pontja alapján)

1.6. Műveletmenedzsment költségek (az Útmutató 3.8. pontja alapján)

- 1.6.1. A művelet-előkészítési és - megvalósítási időszakában végzett műveletmenedzsment tevékenységhez igénybe vett szakértői szolgáltatás díja (az Útmutató 3.8.1.5. pontja alapján).
- 1.6.2. A művelet előkészítési és megvalósítási időszakában végzett műveletmenedzsment tevékenység személyi jellegű ráfordításai (az Útmutató 3.8.1.1. pontja alapján).

2. Beruházások költségei

- 2.1. Ingatlanvásárlás (az Útmutató 3.3.6. pontja alapján),
- 2.2. Terület-előkészítés (az Útmutató 3.3.8. pontja alapján).
- 2.3. Építés (átalakítás, bővítés, felújítás), épület-kivitelezés költsége akkor számolható el, ha az a művelet végrehajtásához szükséges, vagyis olyan épületek, építmények építési és értéknövelő felújítási, bővítési költségei számolhatók el, amelyekhez támogatott tevékenységek köthetők (az Útmutató 3.3.9.1. pontja alapján), ideértve a művelet megvalósítása érdekében feltétlenül szükséges bontási költségeket is.
- 2.4. Az építési költségek alatt kell érteni az új építésen túl minden, az építmény rendeltetésszerű hasznosítását lehetővé tevő átalakítást, felújítást, bővítést is (az Útmutató 3.3.9.2. pontja alapján).
- 2.5. A művelet céljához kapcsolódó, a piacon elérhető, a művelet céljának megvalósításához szükséges technológiát használó eszközök a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47–51. §-a szerinti bekerülési értéke elszámolható (az Útmutató 3.3.10.1.1. pontja alapján).
- 2.6. Az eszköznek meg kell felelnie a hatályos szabványoknak és normáknak (az Útmutató 3.3.10.1.2. pontja alapján).
- 2.7. Támogatásból beszerezett tárgyi eszközök után értékcsökkenés nem számolható el a művelet keretében (az Útmutató 3.3.10.1.3. pontja alapján).
- 2.8. Főszabály szerint új, kereskedelmi forgalomban, vagy gyártótól beszerezhető, első üzembehelyezésű gépek, technológiai berendezések, eszközök, anyagok beszerzése és beépítése támogatható. Az „új” jelző csak olyan beruházási jellegű termékeket illet meg, amelyeknél a kedvezményezett rendelkezik a vétel időpontjában (a számlakiállítás dátuma) kezdődő termékfelelősségi, garanciális és szavatossági jogainak érvényesíthetőségéhez szükséges, a gyártó és a forgalmazó által kibocsátott, hiteles dokumentumokkal (az Útmutató 3.3.10.1.5. pontja alapján).
- 2.9. Immateriális javak beszerzése (az Útmutató 3.3.10.2. pontja alapján).
- 2.10. Lízing (az Útmutató 3.3.11. pontja alapján).

3. Szolgáltatásvásárlások költségei

- 3.1. Szolgáltatás költségei alatt az Útmutató a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 51. § (2) és (3) bekezdése által meghatározottakat érti a következő eltéréssel: az Útmutató 5. pontjában felsorolt, – egyébként az Sztv. szerint a szolgáltatás bekerülési értékebe beletartozó – költségek nem elszámolhatóak (az Útmutató 3.4.2. pontja alapján).

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a művelet összes – elszámolható és nem elszámolható – költségét!

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztására, a piaci ár igazolása szükséges. Ennek részletes szabályozását az Útmutató 2.3.2.4. pontja tartalmazza.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Kedvezményezetteket, hogy a támogató jogosult a piaci árak való megfelelést az alátámasztó dokumentumoktól függetlenül, legalább három árajánlattal történő alátámasztás esetén is ellenőrizni, saját az árrealitás vizsgálatra vonatkozó módszertana alapján referencia árakkal összevetni. Ha a támogató az elfogadhatónál nagyobb eltérést észlel a piaci árhoz képest, egyeztetésre szólítja fel a kedvezményezettet, indokolt esetben pedig csökkenti az elszámolható költséget.

Amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a kedvezményezettől független piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják), a felmerült költségek a művelet terhére nem elszámolhatóak.

A piaci ár bizonyítása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége. A költségtételeknek a művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy meghatározható legyen a besorolásuk.

9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása

Egyszerűsített elszámolásra a felhívás keretében nincs lehetőség.

9.3. Elszámolhatóság feltételei

- a) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának kezdete:
 - aa) A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket – a tervezési dokumentációk költségétől és a 9.2. pont 1. pontban felsorolt korlátozottan elszámolható költségektől eltekintve - a művelet részeként nem lehet elszámolni.
 - ab) Kizárólag gép és/vagy eszközbeszerzést tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/berendezés/technológia beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.
- b) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának vége:

A kedvezményezett a művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított 25. hónap utolsó napja.
- c) A támogatás folyósítása a kedvezményezett a KNYR-ben rögzített fizetési számlájára történik.
- d) Szóbeli megállapodás alapján történő költségelszámolásra nincs lehetőség.
- e) A kifizetési kérelem keretében a kedvezményezett
 - ea) amennyiben természetes személy, akkor nem nyújthat be olyan, készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot, amelynek az – általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt – ellenértéke meghaladja az 1,5 millió forintot,
 - eb) amennyiben nem természetes személy, akkor nem nyújthat be készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot.
- f) A kedvezményezett köteles a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 80%- ával elszámolni.
- g) A kedvezményezett - egyszeri elszámolás kivételével - köteles a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésben foglalt elszámolási kötelezettség betartására, ennek megfelelően a támogatási okirat véglegessé válásától számított 12 hónapon belül köteles a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.

- h) Kifizetési kérelem – a záró kifizetési kérelem kivételével – csak abban az esetben nyújtható be, ha az abban igényelt támogatás összege meghaladja a megítélt támogatás 10%-át.
- i) A záró kifizetési kérelem alapján a támogatás folyósítása felfüggesztésre kerül, amíg a kedvezményezett nem nyújtja be a Kincstárhoz valamennyi, a műveletmegvalósításhoz és az üzemeltetéshez kapcsolódó végleges engedélyt.

Átátlánapu elszámolásra nincs lehetőség.

- j) A forinttól eltérő pénznemben kiállított elszámoló bizonylat esetén az elszámoló bizonylat végösszegét, illetve az elszámoló bizonylaton szereplő tevékenységek, tételek költségét és az arra jutó támogatás összegét a számlán megjelölt fizikai teljesítés időpontjában érvényes, az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintba átszámítani.
- l) A beruházási támogatás összegét a kettős könyvvizetésre kötelezett kedvezményezettnek tőketartalékba (lekötött tartalékba) kell helyezni, nem kettős könyvvizetésre kötelezett kedvezményezettnek az egyéb bevételek között kell elszámolni saját könyvelésében. Ha a tőketartalékba helyezett támogatás tekintetében a kedvezményezettnek támogatás jogosulatlan igénybe vétele miatt visszafizetési kötelezettsége keletkezik, a visszafizetett támogatás összegét a tőketartalék terhére – a lekötött tartalék megszüntetése után – kell elszámolni.
- m) Valamennyi beszerzés vonatkozásában az Útmutató 2.3.2.5. pontja szerinti függetlenségre vonatkozó szabályok irányadók.

9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások

A művelet tervezése során az egyes elszámolható költség típusok vonatkozásában a következő korlátozásokat szükséges figyelembe venni:

Költség típus	Maximális mértéke az összes nettó elszámolható költségre vetítve (%) /maximális nettó támogatási összeg (Ft)
Korlátozottan elszámolható költségek (9.2. fejezet 1. pont) és immateriális javak költségei összesen:	5%
<i>ebből:</i>	
- tájékoztatás, nyilvánosság - műszaki ellenőri szolgáltatás - könyvvizsgálat - műveletmenedzsment	0,5%, legfeljebb nettó 150 000 Ft 1% 0,5% 2,5%
Ingatlanvásárlás	2%
Terület-előkészítés: a felhívás 3.1.1. pont 1. célterület C) rész 2. a) alpontban szerint nem támogatott tevékenységek	2%
Primer oldali villamosenergia-ellátás kiépítése (3.1.2. pont 1. alpont g) alpont) és/vagy szekunder oldali villamosenergia-ellátás kiépítése (3.1.2. pont 1. alpont f) alpont) együttesen	50 millió Ft

A fenti táblázatban meghatározott korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítása, valamint a műveletmegvalósítás során kötelező. A táblázatban szereplő százalékos korlát a záró kifizetési kérelem jóváhagyása során – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – műveletszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költség típusokra megállapított összeg nem növekedhet.

9.5. Nem elszámolható költségek

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a 9.2. pontban, különösen:

- a) a levonható áfa,
- b) a kamattartozás-kiegyenlítés,
- c) a hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy kezességi díj-támogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás,
- d) a hiteltúllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- e) a devizaátváltási jutalék,
- f) a pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamveszteség,
- g) a bíróságok, kedvezményezett által fizetett kötbérek és a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti perköltség, függetlenül attól, hogy bíróság által megítélésre került-e,
- h) a kedvezményezettnek saját teljesítés keretében felmerült bármely költség,
- i) a művelet keretében működési költségek, bérköltségek és forgóeszközök, állatok vagy egyényári növények vásárlása,
- j) sikerdíj,
- k) ha a kedvezményezett a VP5-16.5.2-21 Az öntözési közösségek együttműködésének támogatása című pályázati felhívás 3.1.1.1. pont b) alpont alapján új öntözési beruházások előkészítése kapcsán támogatásban részesült, úgy a felhívás 9.2. pont 1.1. alpont szerinti Művelet-előkészítési tevékenységekhez kapcsolódó költségek.

10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK

10.1 Általános jogkövetkezmények

1. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze vagy egy része jogosulatlanul minősül, amennyiben a kedvezményezett a felhívás 9.1 pontja és 9.3. pont g) alpontja szerinti kötelezettségét nem teljesíti, azaz nem nyújt be a támogatási okirat véglegessé válásától számított 12 hónapon belül a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet.
2. Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonja, ha a kedvezményezett a záró kifizetési kérelmében a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-ával nem számolt el.
3. Ha a kedvezményezett a záró kifizetési kérelmében a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-ával elszámolt, de az elszámolás mértéke a támogatási okiratban jóváhagyott elszámolható költségek összegének 80%-át nem éri el, úgy a támogatási okiratban megállapított támogatási összeg az elmaradás %-ával, de legfeljebb 5 %-kal csökkentésre kerül és a támogató az így megállapított szankció összegét a kifizetendő támogatásból levonja, illetve amennyiben a szankció összege a kifizetendő támogatás összegét meghaladja, akkor a kedvezményezett köteles a különbözet visszafizetésére.
4. Támogatási előleg igénylése esetén, ha a kedvezményezett legkésőbb a záró kifizetési kérelemmel a részére folyósított előleg teljes összegével nem-, vagy csak részben számolt el, az el nem számolt előleg összegét köteles visszafizetni, valamint a kedvezményezett terhére a támogatás jogosulatlan igénybevételének megállapítására kerül sor, amely alapján a támogató az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonhatja.

5. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a monitoring adatnyilvántartáshoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 1 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
6. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a Hatásmonitoring Rendszer keretében felmerülő monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének, vagy azt hibásan, valótlan adattartalommal, hiányosan, vagy nem az előírt módon teljesíti, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 1 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
7. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségének, akkor a már igénybe vett támogatási összeg 3 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.2 Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

Ha az ellenőrzések során megállapítást nyer, hogy a kedvezményezett a tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségeinek nem tett eleget, a támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül és a kedvezményezett köteles az alábbi táblázatban rögzített támogatási összeg visszafizetésére:

	Tartalmi értékelési szempont	Valamennyi jogosulatlanul igénybe vett többletpont után visszafizetendő összeg
1.	Állami elismeréssel rendelkező együttműködés elismerése visszavonásra kerül, vagy a művelethez kapcsolódó állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvételi tagsága megszűnik (mind a megvalósítási, mind a fenntartási időszakra vonatkozólag)	minden jogosulatlanul igénybe vett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
2.	Ha a kedvezményezett növénytermesztési ágazathoz kapcsolódó üzemmérete már nem éri el a legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszt (mind a megvalósítási, mind a fenntartási időszakra vonatkozólag)	minden jogosulatlanul igénybe vett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
3.	A művelet megvalósítása során új csatornák létesítése-, vagy meglévő csatornák felújítása esetén vad átjárók, -kilépők, menekülő utak építésére nem kerül sor.	minden jogosulatlanul igénybe vett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a

Ha több tartalmi értékelési szempont vonatkozásában kerül megállapításra a jogosulatlan igénybevétel, úgy az egyes szankciók összegét össze kell vonni, mely eredményezheti a felhívás 7.2. pont 3. alpontjában meghatározott támogathatósági határpontszám alá csökkenést, ezáltal az intézkedésben való jogosulatlan részvételt.

10.3 Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, az üzleti- és pénzügyi tervben vállalt kötelezettségének, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett részt vesz a Tesztüzemi Információs Rendszerben, és tagsága megszűnik a megvalósítási és/vagy a fenntartási időszak alatt, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
2. Ha a kedvezményezett a megvalósítási és a fenntartási időszakban vízgazdálkodási, öntözésfejlesztési tématerületen névjegyzékben szereplő szaktanácsadóval/szaktanácsadó szervezettel nem működik együtt, vagy nem alkalmaz, és azt az alapul szolgáló jogviszony megszűnésétől számított legkésőbb 30 napon belül nem pótolja, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 2%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
3. Ha a kedvezményezett a kötelezőnél nagyobb arányú vízmegtakarítást eredményező vállalatának nem tesz eleget, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 2%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.
4. A digitalizációs kérdőívet – a fejlesztés megvalósulásának figyelembevételével – a fenntartási időszak végén újra ki kell tölteni. Ha a kedvezményezett e kötelezettségnek nem tesz eleget, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni

10.4 A felhívásban rögzített kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

A) A támogató jogosult az agrártámogatási jogviszonyt keletkeztető döntését visszavonni, és ezzel egyidejűleg az igénybe vett támogatás egészére vagy egy részére vonatkozóan a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségéről rendelkezni, ha a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, a felhívásban foglalt kötelezettségének, így különösen:

1. Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a fenntartási kötelezettségének, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az igénybe vett támogatást azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesültek a követelmények;
2. Ha a megújuló energiaforrást hasznosító berendezés, technológia, létesítmény által megtermelt energia mennyisége (beleértve a már meglévő, a támogatástól függetlenül megvalósult berendezés által megtermelt energiát is) meghaladja az adott fogyasztási hely (a fejlesztéssel érintett öntözőtelep) villamos energia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztásának kielégítéséhez elegendő energiamennyiséget, úgy az erre a tevékenységre már igénybe vett támogatási összeget a jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint a kedvezményezettnek vissza kell fizetnie;
3. Ha a kedvezményezett ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódóan 10%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült, és a növénytermesztési ágazathoz kapcsolódó üzemméret vonatkozásában a legalább 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú üzemméretét nem tartja fenn, úgy az emelt támogatási intenzitásra eső támogatási összeget köteles visszafizetni;

4. Ha a kedvezményezett a gazdaságátadással kapcsolatosan 15%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült és a gazdaság átadója, mint kedvezményezett a gazdaságátadási szerződésben meghatározott gazdaságátadási együttműködés időtartamának utolsó napjáig nem adja át a gazdaságot, akkor az emelt támogatási intenzitásra eső támogatási összeget köteles visszafizetni.

B) Ha a kedvezményezett nem tesz eleget a következő kötelezettségeknek, vállalásoknak, akkor az érintett tevékenységre már igénybe vett támogatási összeget a jogosulatlan igénybevételre vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni:

1. Energiahatékonyság javítását célzó beruházás esetén a kedvezményezett az előírt legalább 10% egységnyi energiahatékonyság javulást nem éri el⁶;
2. Ha a kedvezményezett nem a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló 55/2016. (XII. 21.) NFM rendeletben foglalt előírásoknak megfelelő rendszert épít ki;
3. Meglévő öntözőrendszer felújítása esetén mikroöntözés tekintetében legkevesebb 10%-os, csévéldobos, körforgó és lineár berendezések esetében legkevesebb 15%-os potenciális vízmegtakarítás nem teljesül;
4. A beruházás meglévő öntözőberendezések hatékonyságának javítását szolgálja és az, vagy annak valamely eleme olyan felszín alatti vagy felszíni vizekből álló víztesteket érint, amelyek a vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt jónál rosszabb minősítést kaptak, de nem teljesülnek a felhívás 3.3. pont IV. rész 7. b) I. és II. alpontjában leírt feltételek.

11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

11.1. Jogutódlás, kötelezettségátadás

A jogutódlásra, valamint a kötelezettségátadásra a KAP törvény 32-33. §-ában, illetve a KAP Vhr. 49-51. § - ában és az ÁÚF-ben foglaltak irányadók.

Az agrártámogatási jogviszony létrejötte után az agrártámogatási jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek az átvállaló kérelmére átadhatóak, ha a kötelezettségátadást az európai uniós állami támogatási szabályok lehetővé teszik.

A kötelezettségátadáshoz a támogató előzetes jóváhagyása szükséges. A kérelem nem hagyható jóvá, ha az átvállaló nem felel meg a jogszabályban vagy a felhívásban meghatározott feltételeknek.

11.2. További dokumentumok

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy az ÁÚF a <https://kap.gov.hu> honlapon megtalálható és a felhívás elválaszthatatlan része.

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az ÁÚF és a „KAP Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” c. dokumentumok figyelembevételével készítsék el!

A Kincstár kifizetési kérelmekkel kapcsolatos közleménye, valamint a felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatója elérhető a <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/> honlapon.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 3. § 22. pontja szerinti adatok körét a 12. melléklet tartalmazza.

⁶ Amennyiben releváns.

11.3. Képzettségi nyilvántartás

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy a KAP törvény 13. § (1) bekezdésének f) pontja, valamint a KAP Vhr. 8. § (1) bekezdése alapján a Kincstár az egyes intézkedésekben való részvétel feltételeként előírt vagy értékelési szempontból figyelembe vehető képzettséget igazoló dokumentumok nyilvántartására és az azokban szereplő képzettségre vonatkozó adatok, tények kezelésére, ellenőrzésére képzettségi nyilvántartást vezet.

A felhívás vonatkozásában a **fiatal mezőgazdasági termelők** 15%-kal megemelt támogatási intenzitásra jogosultak. A fiatal mezőgazdasági termelő fogalomnak (lásd: Fogalomtár) való megfelelés értelmében a fiatal mezőgazdasági termelőnek államilag elismert mezőgazdasági jellegű szakismerettel kell rendelkezni. Ha a kedvezményezett az értékelési szempont ellenőrzéséhez szükséges okirat vagy bizonyítvány másolatát Kincstárhoz korábban még nem nyújtotta be vagy az igazolás alapjául szolgáló képzettség tekintetében változás történt, akkor azt a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles benyújtani.

A képzettségi nyilvántartásba történő bejelentés szabályairól a Kincstár [20/2024. \(IV. 4.\) számú közleménye](#) tartalmazza, amely az alábbi elektronikus útvonalon érhető el:

<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/kozlemenyek/-/kozlemeny/20-2024-iv-4-szamu-kincstar-kozlemeny>

12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a **Kincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Ügyfélszolgálatához**, amely az alábbi elérhetőségeken áll rendelkezésre:

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő, Kedd és Csütörtök: 9.00 - 12.00 és 13.00 - 16.00

Szerda és Péntek: 9.00 - 12.00

Telefon: 1811 (4-es gomb); (1) 374-3603 vagy (1) 374-3604

E-mail: mv.ugyfelszolgalat@allamkincstar.gov.hu

A kapcsolatfelvételre a mobilGAZDA alkalmazást is felhasználhatják, amely ingyenesen elérhető a Google Play és App Store digitális tartalomszolgáltatóknál, használata regisztrációhoz kötött.

13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok

13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek

A támogatási kérelem elkészítésekor a következő mellékletet **kötelezően** szükséges csatolni:

Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett vonatkozásában, amennyiben a kedvezményezett 10%-kal megemelt támogatási intenzitást kíván érvényesíteni:

- a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról”, valamint a „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” című nyomtatványok (amennyiben azok relevánsak).

Felhívjuk a figyelmet, hogy a fenti dokumentumok pótlására nincs lehetőség, így ha e dokumentumok nem kerülnek benyújtásra a támogatási kérelemmel egyidejűleg, úgy a 10%-kal

megemelt támogatási intenzitás nem érvényesíthető!

13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:

A támogatási kérelem benyújtásakor a következő mellékleteket szükséges csatolni:

1. Az STÉ módszertan alapján a kedvezményezett - mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet (amennyiben a jogosultságát a szövetkezet nem önmagában igazolja) esetén annak tagja - mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret igazolását alátámasztó dokumentumok („Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról”; valamint „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” nyomtatványok). Az üzemméret megállapítása szempontjából a 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók.

A támogatási kérelem elbírálásához minden esetben szükséges a teljes üzemméret meghatározása, mely az alábbi adatok alapján kerül megállapításra:

- a) „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” (felhívás 4. melléklete);
 - b) EK kérelemben feltüntetett azon adatok, amelyek a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” nevű nyomtatványon nem szerepelnek;
 - c) „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” (felhívás 5. melléklete);
 - d) szarvasmarha, anyajuh, és anyakecske állatfajok esetében az ENAR nyilvántartásban szereplő adatok.
2. Annak igazolására, hogy a kedvezményezett (mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet tagja, amennyiben a jogosultságát a szövetkezet nem önmagában igazolja) teljes lezárt üzleti évből származó **árbevételeinek legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik (a 6. mellékletben szereplő képlet alapján számolt):**
 - a) gazdasági társaság esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - b) egyéni vállalkozó esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - c) őstermelő esetén személyi jövedelemadó bevallás, valamint az adóbevallásra nem kötelezett őstermelők esetén az adóév szerinti választott alapnyilvántartás (naplófőkönyv, pénztárkönyv, bevételi és költségnyilvántartás, bevételi nyilvántartás, értékesítési betéttlap) értékesítési betéttlap, illetve amennyiben az őstermelő a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény 2.§ c) pontja szerinti kiegészítő tevékenységet is folytat, úgy nyilatkozata arról, hogy árbevételeinek legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik
- vagy**
- d) ha a kedvezményezett a számviteli nyilvántartásaiban a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenységből származó bevételeit minden kétséget kizáróan és ellenőrizhető módon egymástól elkülönítve vezeti, akkor a támogatási kérelem benyújtását megelőző vagy amennyiben erre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó üzleti beszámoló, vagy egyéb számviteli nyilvántartás.

3. Annak igazolására, hogy gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy

feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás - a támogatási kérelem benyújtását megelőzően teljes lezárt üzleti évben a vámtarifaszám alapján gyógynövénytermék előállítás tevékenységből származó árbevételük az összes árbevételük 40%-át százalékát meghaladja:

- a) gazdasági társaság esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - b) egyéni vállalkozó, esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - c) őstermelő esetén regisztrált, mérlegképes könyvelő igazolása.
4. Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások esetében három, a teljes lezárt üzleti évben érvényes termeltetési és/vagy felvásárlási szerződés benyújtása.
 5. Tartalmi értékelési szempontokat alátámasztó igazolások, nyilatkozatok, dokumentumok a felhívás 3. melléklete szerint.
 6. Hálózatra termelő napelemes fejlesztés esetén a szolgáltató felé benyújtott és a szolgáltató által visszaigazolt igénybejelentő.
 7. Vízzel kapcsolatos engedélyköteles művelet esetében vízzel kapcsolatos engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentum, **azzal, hogy amennyiben az új öntözővíz-szolgáltató művek létrehozására irányuló tevékenységek az öntözött terület nettó növekedését eredményezik, akkor a támogatási kérelem benyújtásakor végleges vízzel kapcsolatos engedély csatolása szükséges.** Ha a vízzel kapcsolatos engedély nem tér ki a víztest mennyiségével kapcsolatos minősítésére, úgy egyéb igazoló dokumentum (pl.: a vízügyi igazgatóság által kiadott vagyonkezelői hozzájárulás) benyújtása szükséges.
 8. Meglévő vízellátási tervre kiadott végleges üzemeltetési és/vagy fennmaradási engedélyben meghatározott azonos paraméterekre történő felújítás, rekonstrukció esetében a végleges üzemeltetési és/vagy fennmaradási vízzel kapcsolatos engedély. Amennyiben a tevékenység nem engedélyköteles, az eljáró hatóság nyilatkozata a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint, arról, hogy a fejlesztés nem engedélyköteles, valamint a hatósági szolgáltatás keretében benyújtott műszaki tervdokumentáció.
 9. A 3.3. pont IV. rész 7. alpont szerinti vízhatékonysági számítás. (amennyiben releváns).
 10. Energiahatékonyság javítását célzó célterület keretében megvalósuló tevékenység esetén a legalább 10% fajlagos energiahatékonyság javulást alátámasztó kalkuláció. (3.3. pont V. rész 1. alpont szerint).
 11. Az ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, valamint a gépekre, berendezésekre, technológiákra, szolgáltatásokra vonatkozólag 3 db árajánlat.
 12. Gazdaságátadáshoz kapcsolódó többlet támogatási intenzitás érvényesítéséhez:
 - Ha a kedvezményezett a gazdaság átadója, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor igazolást szükséges csatolnia arról, hogy a mezőgazdasági igazgatási szervhez a gazdaságátadási szerződés benyújtásra került.
 - Ha a kedvezményezett a gazdaság átvéveje, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról.
 13. A felhívás 5.2. pontjában meghatározott, az érintett ingatlanokra vonatkozó tulajdoni és/vagy használati viszonyokat igazoló dokumentumok. Az üzleti terv kitöltési útmutatóban meghatározott, az üzleti terv értékeléséhez, szükséges dokumentumok.
 14. A Tftv. szerint talajvédelmi hatósági engedélyhez kötött tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell a talajvédelmi hatóság végleges engedélyét vagy ennek hiányában a

talajvédelmi hatóság nyilatkozatát arról, hogy a beruházás engedélyköteles, valamint az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentumot.

15. A Tftv. szerint bejelentés köteles tevékenység esetén (pl. mezőgazdasági célú tereprendezés) a támogatási kérelemhez csatolni kell a bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentumot, valamint a talajvédelmi tervet és a kiviteli tervet.
16. A Tftv. szerint az ingatlanügyi hatósági engedélyhez kötött tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni szükséges az ingatlanügyi hatóság végleges engedélyét, vagy ennek hiányában az ingatlanügyi hatóság nyilatkozatát arról, hogy a beruházás engedélyköteles, valamint az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentumot.
17. A Tftv. szerint ingatlanügyi hatósági bejelentés köteles tevékenység esetén a támogatási kérelemhez csatolni kell a bejelentési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentumot, valamint a talajvédelmi tervet és a kiviteli tervet.
18. Amennyiben a vízjogi engedély, vagy a vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentum nem a kedvezményezett, hanem öntözési szolgáltató nevére szól, úgy a támogatási kérelemhez szükséges az öntözési szolgáltatóval kötött - legalább a fenntartási időszak végéig szóló - szerződést is csatolni, amelynek tartalmaznia kell az öntözési szolgáltató hozzájárulását a kedvezményezett támogatási kérelmének benyújtásához.
19. Építési tevékenység esetében építészeti-műszaki tervdokumentáció, valamint a felhívás 2. melléklete szerinti nyilatkozatot az építési tevékenységekről.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem benyújtásakor kell csatolni.

13.2 Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok

1. Legkésőbb az első, építéssel és/vagy vízjogi engedélyköteles beruházással kapcsolatos kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló végleges építési és/vagy a végleges vízjogi létesítés engedélyt, – beleértve az engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációt.
2. Építési tevékenység végzése esetén az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is be kell nyújtani minden kifizetési kérelemhez.
3. Gazdaságátadáshoz kapcsolódó többlet támogatási intenzitás érvényesítése esetében: A gazdaság átadója csatolni köteles a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a gazdaságátadási szerződés jóváhagyásáról.
4. Hálózatra termelő napelemes fejlesztés esetén kifizetési kérelem feltétele a hálózati engedélyes által jóváhagyott csatlakozási dokumentáció, a záró kifizetés feltétele a hálózati engedéllyel kötött hálózathasználati szerződés megléte.
5. Felszíni vízkivételi művek létrehozása esetén, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok, vízi létesítmények (természetes vízfolyások, állóvizek, öntöző- és belvízcsatornák, egyéb harmadlagos művek) vonatkozásában az ÁÚF 5.4. pont III. alpontja szerinti, az adott vízjogi engedélyezési eljáráshoz kiadott vagyongazdálkodási hozzájárulás.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket az első kifizetési kérelem benyújtása során csatolni szükséges. A dokumentumokat az előlegigénylés kapcsán a Kincstár jogosult bekérni.

14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI

1. melléklet: Fogalomtár
2. melléklet: Nyilatkozat építési tevékenységekről
3. melléklet: Tartalmi értékelési szempontok
4. melléklet: Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról
5. melléklet: Hatósági állatorvos által kiállított igazolás
6. melléklet: A mezőgazdasági tevékenységből származó nettó árbevétel kiszámítása
7. melléklet: TCS – TSZ - TISZ tagsági igazolás
8. melléklet: STÉ értékek jegyzéke
9. melléklet: Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan az árbevétel számításnál figyelembe vehető termékek
10. melléklet: Monitoring adatszolgáltatás
11. melléklet: Arachne melléklet